

Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg 2023-2026

Colofon:

Dit rampbestrijdingsplan is tot stand gekomen onder regie van de kerngroep hoogwater Limburg, bestaande uit vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's Limburg-Noord en Zuid-Limburg, Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg.

Druk:

Versie 7.0

Eindredactie:

Crisisbeheersing veiligheidsregio Limburg-Noord en veiligheidsregio Zuid-Limburg

Inhoud

1. Inleiding..	4
2. Bestuurlijk en wettelijk kader..	7
2.1 Inleiding.	7
2.2 Leiding & coördinatie.	7
2.3 Convenant hoogwaterberichtgeving Maas.	7
2.4 Verantwoordelijkheden.	7
2.5 Uitwerking overige individuele partners.	8
2.6 Bijstand en militaire steunverlening (in het openbaar belang)	8
2.7 Beheer.	9
2.8 Oefenen.	9
2.9 Bestuurlijke netwerkkaarten.	9
3. Scenario hoogwater zijrivieren..	11
3.1 Inleiding.	11
3.2 Melding & alarmering / Op- en afschaling.	11
3.3 Leiding en coördinatie.	13
3.4 Informatiemanagement.	14
3.5 Crisiscommunicatie.	15
3.6 Evacuatie.	15
3.7 Samenhang hoogwater zijrivieren met de Maas.	16
4. Scenario hoogwater Maas.	17
4.1 Inleiding.	17
4.2 Duiding afvoer en waterstanden.	17
4.3 Melding & alarmering / op- en afschaling.	18
4.4 Leiding en coördinatie.	20
4.5 Informatiemanagement.	22
4.6 Crisiscommunicatie.	23
4.7 Evacuatie.	25
4.8 Isolatie van gebieden.	26
4.9 Achtereenvolgende aandachtsgebieden.	26
5. Scenario falen kering en poldereffecten..	27
5.1 Inleiding.	27
5.2 Duiding scenario's falen primaire kering.	27
5.3 Melding & alarmering / Op- en afschaling.	30
5.4 Leiding & coördinatie.	30
5.5 Informatiemanagement.	30
5.6 Evacuatie.	31
5.7 Crisiscommunicatie.	31
5.8 Poldereffecten (kwelwater en gebiedseigen water)	32
6. Organisatorische kaders.	33
6.1 Inleiding.	33
6.2 Impact Analyse Team..	33
6.3 Internationale samenwerking.	34
6.4 Burgerparticipatie.	34
6.5 Evacuatie.	35
6.6 Nafase hoogwater.	38

1. Inleiding

Voor u ligt het Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg 2023-2026 voor de veiligheidsregio's Limburg-Noord (VRLN) en Zuid-Limburg (VRZL). Dit plan is opgesteld naar aanleiding van de bestuurlijke wens in beide veiligheidsregio's om een specifiek plan te hebben voor de hoogwaterproblematiek rondom de Maas, beken en zijrivieren.

Hoewel rondom de Maas vele voorzieningen zijn getroffen om wateroverlast te voorkomen, kunnen primaire waterkeringen bezwijken of overstromen. Dat hebben de inwoners van Limburg in 1993 en 1995, maar helaas in 2021 opnieuw, ervaren. Hoogwater wijkt op facetten af van de reguliere rampenbestrijding en crisisbeheersing, zowel qua tijdsverloop als qua verantwoordelijkheden. Met dit rampbestrijdingsplan wordt beoogd dat de (crisisorganisaties van de) Limburgse veiligheidsregio's adequaat zijn voorbereid op dergelijke incidenten, in nauwe samenwerking met de overige organisaties in het speelveld, zoals de gemeenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg, Defensie en de politie.

Het rampbestrijdingsplan hoogwater is niet nieuw. Wel is het rampbestrijdingsplan naar aanleiding van de hoogwatercrisis van 2021 en de daarover verschenen evaluaties geactualiseerd. Zo is ervoor gekozen om het Impact Analyse Team een plek te geven in dit rampbestrijdingsplan en is het uitgebreid met informatie en handelingsperspectief ten aanzien van de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. Zowel mono- als multidisciplinair zijn Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat en de Limburgse veiligheidsregio's op het moment van schrijven van dit plan echter nog bezig met het opvolgen van de aanbevelingen uit de evaluaties, waardoor niet alle ontwikkelingen en verbeterpunten in deze versie van het rampbestrijdingsplan kunnen worden verwerkt. Op basis van de veranderingen in de aanpak rondom het IAT zal het RBP opnieuw worden geüpdatet waarna deze zal vervallen in de reguliere actualisatiecyclus.

Doelstellingen

Het Rampbestrijdingsplan (RBP) Hoogwater Limburg heeft drie doelstellingen:

1. Het vastleggen hoe de coördinatie tussen de betrokken actoren bij een hoogwatersituatie in de Maas en/of de beken en zijrivieren verloopt;
2. Het beschrijven van de omvang en de effecten van de verschillende hoogwaterscenario's;
3. Het vastleggen van de voorbereide acties en taken bij het optreden van hoge waterstanden in de Maas en/of de beken en zijrivieren.

Reikwijdte plan

Het RBP Hoogwater Limburg is opgesteld om de gevolgen van hoogwater in Limburg zoveel mogelijk te beperken en te bestrijden. Hierna volgt een opsomming van gemeenten welke effecten kunnen ervaren van hoogwater uit beken, zijrivieren en/of de Maas: Eijsden-Margraten, Maastricht, Vaals, Gulpen-Wittem, Valkenburg aan de Geul, Meerssen, Heerlen, Voerendaal, Beek, Beekdaelen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Stein, Sittard-Geleen, Echt-Susteren, Maasgouw, Roermond, Roerdalen, Leudal, Beesel, Peel en Maas, Venlo, Horst aan de Maas, Bergen, Venray, Gennep en Mook en Middelaar. Dit RBP dient als kapstok voor alle monodisciplinaire planvorming die door de individuele partners voor hoogwatersituaties wordt opgesteld.

Leeswijzer

Het RBP Hoogwater Limburg bestaat uit drie onderdelen:

1. Bestuurlijk deel: beschrijft het wettelijk- en beleidskader dat van toepassing is op de organisatie van de hoogwaterbestrijding.
2. Operationeel deel: beschrijft de scenario's met de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen en de generieke organisatorische kaders tijdens een hoogwatersituatie in de Maas en de beken en zijrivieren.
3. Bijlagen.

Het RBP hangt samen met veel verschillende plannen en planfiguren. In bijlage L is daarom een schematisch overzicht te vinden van de diverse plannen en hoe deze zich verhouden tot elkaar.

Vaststelling

1. Het bestuurlijke deel wordt vastgesteld door het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Limburg-Noord en het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Zuid-Limburg.
2. Het operationele deel wordt vastgesteld door de veiligheidsdirectie van de veiligheidsregio Limburg-Noord en de veiligheidsdirectie van de veiligheidsregio Zuid-Limburg.
3. De bijlagen worden vastgesteld door de regiegroep van de veiligheidsregio Limburg-Noord en het programma crisisbeheersing en rampenbestrijding van de veiligheidsregio Zuid-Limburg. De

monodisciplinaire bijlagen worden vastgesteld door de kolommen. Het “Convenant hoogwaterberichtgeving en prognoses” is in de bijlagen opgenomen maar is eerder vastgesteld door de algemeen besturen van de beide Limburgse veiligheidsregio’s en Rijkswaterstaat (RWS).

2. Bestuurlijk en wettelijk kader

2.1 Inleiding

Het doel van dit rampbestrijdingsplan is het ondersteunen van de operationele inzet van de betrokken organisaties tijdens een hoogwatersituatie van zowel de Maas als de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. Het rampbestrijdingsplan heeft daarmee betrekking op het werkingsgebied van de beide Limburgse veiligheidsregio’s. Dit bestuurlijke deel is gericht op de bestuurlijke kaders, juridische aspecten en formele criteria waaraan een rampbestrijdingsplan moet voldoen. Het operationele deel richt zich op de operationele informatie en handvatten die van belang zijn voor de hulpdiensten en crisisorganisaties tijdens de bestrijding van een hoogwatersituatie.

2.2 Leiding & Coördinatie

De opschaling zal verlopen via de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure (GRIP) en wordt gebaseerd op de prognose van de afvoer bij vooraf bepaalde meetpunten. Bij hoogwater wordt in principe geen Commando Plaats Incident (CoPI) ingericht, tenzij er zich lokaal knelpunten voordoen waarvoor multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is. De Regionale Operationele Teams (ROT’s) van beide veiligheidsregio’s worden bij hoogwater uitgebreid met liaisons van Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en binnen de VRZL de RMOA. De dijkgraaf van Waterschap Limburg en de Hoofd Ingenieur Directeur (HID) van Rijkswaterstaat maken bij hoogwater deel uit van de beleidsteams (GBT/RBT) van de beide Limburgse veiligheidsregio’s.

2.3 Convenant hoogwaterberichtgeving Maas

Een adequate hoogwaterbestrijding is niet mogelijk zonder registratie en voorspelling van de waterstanden in de Maas. De Veiligheidsregio en de gemeenten in de regio baseren hun activiteiten uitsluitend op de verwachtingen zoals die worden ontvangen van Rijkswaterstaat op basis van afspraken in het tussen de Limburgse veiligheidsregio’s en Rijkswaterstaat afgesloten convenant. Dit convenant is terug te vinden in de bijlagen.

Artikel 2.4 Verantwoordelijkheden

2.4.1 Verantwoordelijkheid primaire en overige keringen

Primaire waterkeringen bieden bescherming tegen overstromingen bij hoogwater vanuit de Noordzee en diverse grote binnenlandse rivieren en wateren, waaronder rivier de Maas. Daarbij gaat het met name om die gebieden, waar eventuele overstromingen potentieel veel slachtoffers of grote economische schade tot gevolg hebben. Op basis van de Waterwet heeft Waterschap Limburg de zorgplicht voor het beheeren van de primaire waterkeringen in de provincie Limburg en daarmee de verantwoordelijkheid voor de staat van de dijken. Het behoort dan ook tot de verantwoordelijkheid van het waterschap om alle activiteiten in de bestrijding tegen waterschade bij hoogwater vooraf te beschrijven en vast te leggen in een Bestrijdingsplan hoogwater. De activiteiten betreffen onder andere het dichtzetten van coupures en wanden, het aanbrengen van tijdelijke keringen en controleren van noodplannen van derden die een rol hebben in hoogwaterbescherming, het plaatsen van (kwel)waterpompen en het organiseren van een adequate dijkbewaking. Knelpunten en onvoorziene situaties worden ingebracht in het, op dat moment, verantwoordelijke team van Waterschap Limburg en/of de veiligheidsregio (situatie en opschalingsafhankelijk), zodat waar nodig gezamenlijk en tijdig actie kan worden ondernomen. De minister van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) houdt (direct) toezicht op het optreden van het waterschap en kan, indien nodig, aanwijzingen geven wanneer er sprake is van een gevaarstelling met betrekking tot primaire keringen. Rijkswaterstaat is daarnaast in Limburg ook beheerder van een tweetal primaire keringen, te weten keersluis Limmel en sluiscomplex Bosscherveld (beiden gelegen in Maastricht). Overige waterkeringen bieden bescherming tegen binnenwater uit de vele meren, kleine rivieren en kanalen. Er zijn verschillende types overige keringen, zoals waterkeringen met een lokaal of regionaal karakter, kanaaldijken en boezemkades. De zorgplicht voor overige waterkeringen in Limburg is met name belegd bij Waterschap Limburg en decentrale waterbeheerders (gemeenten). Daarnaast is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de dijken rondom het Julianakanaal. De provincie houdt toezicht op het optreden van het waterschap en kan, indien nodig, aanwijzingen geven wanneer er sprake is van een gevaarstelling met betrekking tot regionale keringen. De Minister van I&W oefent daarop het oppertoezicht uit en kan ook rechtstreeks aanwijzingen geven aan decentrale waterbeheerders.

2.4.2 Verantwoordelijkheid stremming scheepvaart

Een intentionele stremming van de scheepvaart op de Maas of de Limburgse- en Noord-Brabantse kanalen ten tijde van hoogwater komt alleen aan de orde indien daar zeer ernstige redenen voor zijn. Stremming kan bijvoorbeeld nodig zijn door het verloop van het hoogwater, de feitelijke toestand van de primaire waterkeringen en eventuele bedreigde gebieden langs de Maas of kanalen. Het stremmen van de scheepvaart is de verantwoordelijkheid van de Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat Zuid-Nederland (HID ZN) en vindt plaats op eigen initiatief van Rijkswaterstaat of op aanvraag vanuit belanghebbende (semi-) overheidsorganisaties. Dit geldt ook voor het weer vrijgeven van de vaarweg na een hoogwatersituatie.

Een verzoek tot stremming van de scheepvaart door een (semi-)overheidsorganisatie kan worden ingediend bij de HID ZN.

2.4.3 Verantwoordelijkheid evacuatie

Indien evacuatie aan de orde dreigt te komen, dan zal het proces evacuatie binnen bevolkingszorg worden opgestart overeenkomstig de geldende (gemeentelijke-) plannen. De daadwerkelijke evacuatie zal door de politie en eventueel met hulp van Defensie, worden ondersteund. Het besluit over evacuatie wordt genomen door de burgemeester van de desbetreffende gemeente of, in geval van een GRIP-4 situatie, door de voorzitter van de veiligheidsregio. Het Regionaal Operationeel Team (ROT) heeft in dit kader een adviserende rol en maakt bij het formuleren van een advies over al dan niet evacueren een afweging van alle relevante factoren. Omdat het scenario dijkdoorbraak een eigen urgente dynamiek kent, geeft dit plan kaders aan waar rekening mee moet worden gehouden bij de besluitvorming omtrent wel of niet evacueren bij (dreigende) dijkdoorbraak.

2.5 Uitwerking overige individuele partners

Dit plan beoogt op regionaal niveau afspraken te maken over de organisatie bij hoogwater. Daarnaast zullen de betreffende gemeenten in Limburg, Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg hun activiteiten beschrijven in eigen draaiboeken en actielijsten hoogwater. Deze draaiboeken/actielijsten dienen afgestemd te zijn op de afspraken in dit rampbestrijdingsplan en dienen te worden vastgesteld door de desbetreffende organisaties zelf. Voor Zuid-Limburg zijn multidisciplinaire actielijsten voor Maas en zijrivieren ontwikkeld die de belangrijkste acties van de betreffende partijen weergeeft (zie hiervoor de crisisconnect-app).

2.6 Bijstand en militaire steunverlening (in het openbaar belang)

Indien bijstand gewenst is van de multidisciplinaire ondersteuning of Defensie, dient deze conform reguliere procedures aangevraagd te worden. Het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC) coördineert en adviseert veiligheidsregio's bij bijstandsaanvragen van onder meer Defensie en de disciplines. Een overzicht van de afspraken met Defensie en de beschikbare middelen staat in de Catalogus Nationale Operaties van het ministerie van Defensie. De Regionaal Militair Operationeel Adviseur (RMOA) is de eerste contactpersoon van Defensie binnen de Veiligheidsregio. Hij is de militaire adviseur voor de civiele diensten en voor het civiele bestuur. Een aanvraag voor Nationale Operaties in het ROT zal dan ook via de RMOA verlopen.

Defensie behoudt zich het recht voor om zelf te bepalen of bijstand wordt gehonoreerd. Bijstand wordt ten alle tijden in het moment afgewogen door bevoegd gezag waardoor het niet mogelijk is om op voorhand defensiecapaciteit toe te kennen c.q. preparatief in te plannen. Bevoegd gezag is in deze Directie Operaties (DOPS) van de Bestuursstaf Defensie.

2.7 Beheer

1. Bestuurlijk: het bestuurlijk deel van het rampbestrijdingsplan hoogwater dient minimaal eens per drie jaar te worden herzien en bijgewerkt. Indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven, wordt het plan tussentijds geactualiseerd. Voorstellen hiertoe alsmede het beheer van het rampbestrijdingsplan worden gedaan door de werkgroep Hoogwater Limburg die het plan jaarlijks toetst op actualiteit.
2. Operationeel: het operationeel deel van het rampbestrijdingsplan hoogwater is aan constante verandering onderhevig. Wijzigingen in dit deel kunnen derhalve tussentijds door de Veiligheidsdirecties van de beide Limburgse veiligheidsregio's worden vastgesteld.
3. Bijlagen: de multidisciplinaire informatiekaart (MIK), GMK-Bladen en IM-instructie worden beheerd door beide Limburgse Veiligheidsregio's en de multidisciplinaire actielijsten worden beheerd door de VRZL. De overige relevante documenten die per kolom zijn opgesteld, worden door de desbetreffende kolom beheerd en aangepast. Doordat de inrichting van het Limburgse watersysteem voortdurend verandert als gevolg van werkzaamheden, is het van belang om bepaalde documenten ieder jaar te controleren op actualiteit.

2.8 Oefenen

Minimaal eens per vier jaar dient het rampbestrijdingsplan multidisciplinair te worden beoefend, waarbij het wordt getoetst op juistheid, volledigheid en bruikbaarheid.

2.9 Bestuurlijke netwerkkaarten

De bestuurlijke netwerkkaarten beschrijven de bestuurlijke verantwoordelijkheden en verplichtingen in crisisbeheersing op vele gebieden. Ze bieden een oriëntatiepunt waarmee verantwoordelijke bestuurders en beleidsteams tijdens een (dreigende) crisissituatie hun eigen besluitvorming en aanpak kunnen vormgeven.

Voor hoogwater situaties zijn de volgende bestuurlijke netwerkkaarten van toepassing:

1. 1: Rampenbestrijding algemeen en handhaving openbare orde
2. 3: Oppervlaktewater en waterkering;
3. 18: Binnenvaart.
4. Incidentafhankelijk:
 1. 5 Milieu;
 2. 12 Nooddrinkwater en noodwater;
 3. 14 Elektriciteit en gas;
 4. 21a Telecommunicatie
 5. 24 Cultureel erfgoed
 6. Vitaal

Deze zijn terug te vinden op www.nipv.nl.

Operationeel deel

In dit operationele deel gaan de eerste drie hoofdstukken in op de hoogwaterscenario's die zich kunnen voordoen in Limburg: 1) hoogwater in de beken en zijrivieren, 2) hoogwater in de Maas en 3) het falen van primaire keringen en poldereffecten. Voor elk scenario zijn de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen beschreven en eventuele bijzonderheden benoemd. Het laatste hoofdstuk beschrijft de generieke organisatorische kaders die op elk van de scenario's van toepassing (kunnen) zijn, zoals internationale aspecten, burgerparticipatie, evacuatiestrategie, nafase en noodmaatregelen.

3. Scenario hoogwater zijrivieren

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de werkwijze van de betrokken (crisis)organisaties bij een (dreigende) wateroverlast-situatie in de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. Eerst worden de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen toegelicht: melding en alarmering, op- en afschaling, leiding en coördinatie, informatiemanagement en crisiscommunicatie. Daarna komen bijzonderheden ten aanzien van de (generieke) evacuatiestrategie aan bod. Tot slot wordt aandacht geschonken aan de samenhang tussen hoogwater in de beken en zijrivieren met de Maas.

3.2 Melding & alarmering / Op- en afschaling

3.2.1 Melding & alarmering

De afvoeren van de Limburgse beken en zijrivieren worden, onder andere vanuit de Centrale Regiekamer (CRK), gemonitord door Waterschap Limburg. Hierbij maakt het waterschap gebruik van een (kleuren)afsering:

1. Groen: basisafvoer;
2. Geel: waakzaamheid;
3. Oranje: dreigende wateroverlast;
4. Rood: wateroverlast.

Wanneer zich een situatie van dreigende wateroverlast voordoet of als er op het moment van waakzaamheid een doorstijging naar dreigende wateroverlast wordt verwacht, wordt er een Regieteam van Waterschap Limburg actief. Het Regieteam opereert nog binnen de reguliere organisatie van het waterschap en betreft dus geen formele opschaling. Aan het Regieteam neemt ook een Crisiscoördinator deel. De Crisiscoördinator start bij activatie van een Regieteam de lijn met de veiligheidsregio op door middel van contact met de Informatiemanager ROT (IMROT). De Informatiemanager informeert vervolgens de Calamiteitencoördinator (CaCo), Regionaal Operationeel Leider (ROL) en Hoofd Taakorganisatie Crisiscommunicatie (HCC). Indien de IMROT door omstandigheden niet bereikbaar is, start de Crisiscoördinator via de CaCo de lijn met de Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg op, die vervolgens bovengenoemde functionarissen alarmeert.

Wanneer er binnen het waterschap enkel een Regieteam wordt geactiveerd, is dit in eerste instantie nog een reguliere situatie en is het contact met de veiligheidsregio ter informatie. Zodra de situatie voor het Regieteam niet meer beheersbaar is en besloten wordt op te schalen naar coördinatiefase 1 voor de crisisbeheersingsorganisatie en het Waterschap Actieteam (WAT) in de lucht komt, zal de Crisiscoördinator wederom de IMROT van de veiligheidsregio informeren. Bij opschaling van het Waterschap naar een WAT zal ook de veiligheidsregio opschalen met een Operationeel Kernoverleg (OKO) / kernoverleg. Rijkswaterstaat wordt via Meldkamer Water ZN over deze opschaling geïnformeerd door de IMROT of het waterschap.

Bereikte afvoerhoeveelheid	Functionarissen te informeren door Crisiscoördinator WL	Handelingsperspectief IMROT
Basisafvoer	Geen	Geen
Waakzaamheid	Informeren IMROT bij code geel Roer/Geul. Informeren IMROT bij bereiken code geel met verwachte doorstijging naar code oranje bij alle zijrivieren. Bij geen gehoor CaCo.	Informeert ROL, CaCo, HCC (en OvD-Bz in de VRZL).
Dreigende wateroverlast	Informeert IMROT. Bij geen gehoor CaCo.	Opstart OKO+ / kernoverleg (ROL-IMROT-HCC-CaCo + AC-Bz).
Wateroverlast	Informeert IMROT. Bij geen gehoor CaCo.	Stem o.b.v. te verwachten impact met OKO / kernoverleg af over opschaling naar GRIP 2 (afhankelijk van situatie met of zonder CoPI).

In overleg met specialisten van Waterschap Limburg is een selectie gemaakt van de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. Hierbij zijn de afvoerhoeveelheden, mogelijke stijgsnelheden en potentiële mate van overlast voor de (bebouwde) omgeving in ogenschouw genomen. In onderstaande tabel zijn deze beken en zijrivieren weergegeven, inclusief de bijbehorende afvoerhoeveelheden per (kleur)fasering die het waterschap hanteert.

Beek / zijrivier	Veiligheids-regio	Leidend meetpunt	Basisafvoer	Waakzaam	Dreigende wateroverlast	Wateroverlast
Eyserbeek	VRZL	Eys	0,1 m ³ /s	5,3 m ³ /s	6,2 m ³ /s	7,5 m ³ /s
Geleenbeek	VRZL/VRLN	Munstergeleen	0,6 m ³ /s	15,0 m ³ /s	20,0 m ³ /s	36,0 m ³ /s
Geul	VRZL	Cortessen/ Hommerich	0,5 m ³ /s	10,0 m ³ /s	20,0 m ³ /s	50,0 m ³ /s
Groote Molenbeek	VRLN	Meerlo / Hoekerhof	0,6 m ³ /s	5,1 m ³ /s	9,0 m ³ /s	12,8 m ³ /s
Gulp	VRZL	Azijnfabriek	0,2 m ³ /s	5,0 m ³ /s	8,0 m ³ /s	16,0 m ³ /s
Jeker	VRZL	Nekum	1,2 m ³ /s	6,5 m ³ /s	9,0 m ³ /s	16,0 m ³ /s
Niers	VRLN	Kessel (D)	3,2 m ³ /s	10,0 m ³ /s	20,0 m ³ /s	25,0 m ³ /s
Roer	VRLN	Stah (D)	13,0 m ³ /s	55,0 m ³ /s	80,0 m ³ /s	120,0 m ³ /s
Selzerbeek	VRZL	Partij	0,1 m ³ /s	2,5 m ³ /s	4,0 m ³ /s	6,0 m ³ /s
Swalm	VRLN	Swalm (Grens)	1,0 m ³ /s	3,9 m ³ /s	6,8 m ³ /s	9,7 m ³ /s
Tungelroyse Beek	VRLN	Tungelroyse Beek A2	0,8 m ³ /s	4,2 m ³ /s	7,4 m ³ /s	10,5 m ³ /s
Neerbeek	VRLN	Hammermolen Neerbeek	0,4 m ³ /s	9,2 m ³ /s	16,1 m ³ /s	23,1 m ³ /s
Worm	VRZL	Rimburg	1,4 m ³ /s	25,0 m ³ /s	32,0 m ³ /s	40,0 m ³ /s

3.2.2 Op- en afschaling

Voor een standaard hoogwatersituatie in de beken en zijrivieren geldt dat conform onderstaand schema wordt opgeschaald. Indien noodzakelijk kan van deze standaard opschaling gemotiveerd worden afgeweken. Denk bijvoorbeeld aan het alarmeren van het OKO / Kernoverleg als zeer veel neerslag wordt verwacht, zonder dat er (al) sprake is van verhoogde afvoeren. Ook kan besloten worden eerder op te schalen naar GRIP 2 in situaties waarbij zeer veel neerslag wordt verwacht en de afvoeren van de Maas en/of het bekensysteem al zijn verhoogd.

Afvoerwaarde	Basisafvoer	Waakzaam	Dreigende wateroverlast	Wateroverlast
Alarmering VR	-	Informeren IMROT bij code geel Roer/Geul. Informeren IMROT bij bereiken code geel met verwachte doorstijging naar code oranje bij alle zijrivieren.	OKO+ / Kernoverleg	Advies GRIP-2

Afschalen van de opgeschaalde (crisis)teams van de veiligheidsregio's gebeurt pas indien:

1. de hoogwatergolf de laatste gemeente van de betreffende beek of zijrivier is gepasseerd en/of is uitgemond in de Maas en niet meer voor overlast zorgt (zie ook 3.7);
2. er vastgesteld is dat er geen tweede hoogwatergolf komt;
3. er overdracht heeft plaatsgevonden naar de reguliere organisaties, er een plan voor de nafase is ontwikkeld én er geen behoefte meer is vanuit de individuele gemeenten of kolommen aan multidisciplinaire samenwerking en/of ondersteuning.

Opschaling Impact Analyse Team (IAT)

Het Impact Analyse Team behelst een team specialisten waarvan men voornemens is deze in te zetten na het behalen van bepaalde criteria van waterhoogtes bij hoogwater. Het team is echter nog niet geformaliseerd, op het moment van schrijven wordt het team geformeerd. Stem daarom altijd met betrokken organisaties af over de mogelijkheid tot activatie. De ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) nemen/neemt hiertoe het initiatief. Onderstaande betreffen de kaders voor het formeren van het team bij hoogwater in de zijrivieren en betreft enkel een advies op basis van beschikbaarheid. Zie hoofdstuk 6.2 voor de nadere invulling en exacte taakbeschrijving van het team.

Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden:

1. Bij fase oranje (dreigende wateroverlast vanuit het regionale systeem) stemt het OKO/Kernoverleg van de veiligheidsregio met de liaison ROT van Waterschap Limburg of de WOL (Waterschaps Operationeel Leider) en de Operationeel Leider van RWS af over nut en noodzaak om het IAT op te starten. Belangrijke criteria die hierbij in ogenschouw worden genomen:
 1. Duur (meerdere dagen)
 2. Complexiteit (meerdere zijrivieren)
 3. Grootte gebied (meerdere gemeenten/regio's)
 4. Impact (getroffen gebied / kwetsbare objecten)

1. Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de beken/zijrivieren (fase rood of fase oranje met verwachte doorstijging naar fase rood en grote impact).

Het besluit een IAT in te richten wordt door de ROL genomen. Op basis daarvan worden de functionarissen benaderd. De waterpartijen zullen dit via de Meldkamer Water ZN laten plaatsvinden.

3.3 Leiding en coördinatie

Wanneer een beek of zijrivier een afvoer bereikt waarbij er wateroverlast dreigt (doorstijging na bereiken van code oranje), zal worden opgeschaald naar een Operationeel Kernoverleg (OKO) / Kernoverleg. Hierbij sluit bij voorkeur ook een liaison van Waterschap Limburg aan. Wanneer er daadwerkelijke wateroverlast optreedt, kan worden besloten om op te schalen middels de GRIP-structuur. In afstemming met het OKO / Kernoverleg kan de ROL dan besluiten op te schalen naar GRIP 2, afhankelijk van de situatie al dan niet met CoPI. Het besluit om op te schalen in de GRIP-structuur kan per veiligheidsregio verschillend zijn. De ROL kan daarnaast bij problematiek in een vroegtijdig stadium besluiten om eerder op te schalen en het besluit niet pas bij daadwerkelijke wateroverlast te nemen. Bij opschaling naar een ROT wordt dit uitgebreid met een liaison van Waterschap Limburg en Defensie (betreft standaard werkwijze binnen de VRLN). De taak van het ROT is het inventariseren van knelpunten en ondersteuning leveren aan gemeenten en andere relevante organisaties bij de knelpunten die zij ervaren. Daarnaast zal in geval van schaarste een voorstel in de prioritering van middelen worden gemaakt.

Wanneer een beek of zijrivier dusdanig veel wateroverlast veroorzaakt binnen één gemeente, kan worden besloten om verder op te schalen naar GRIP 3. Wanneer deze zijrivier meerdere gemeenten aandoet en in meerdere gemeenten voor grootschalige wateroverlast zorgt (of zal gaan zorgen), kan de ROL in overleg met de voorzitter veiligheidsregio, opschalen naar GRIP 4.

3.3.1 Inrichten Commando Plaats Incident (CoPI)

Een hoogwater in een van de zijrivieren kan in de gebouwde omgeving veel schade aanrichten. Daarnaast is er, in vergelijking tot de Maas, vaak geen tijd meer om evacuatie door te voeren en zijn acute ontruiming noodzakelijk. Een lokaal CoPI kan zorgen voor multidisciplinaire structuur in een getroffen gebied. Dit kan er voor zorgen dat er met meerdere CoPI's actief worden, omdat een rivier vaak meerdere gemeentes aandoet. De rol van het CoPI kan zich daarbij richten op (de beslissing tot-) ontruiming en PRIO-1-meldingen welke door het Lokaal Actiecentrum (LAC) direct naar het CoPI toe worden gestuurd. Vanuit het CoPI kunnen noodzakelijke eenheden worden aangestuurd naar de locaties welke vanuit het LAC zullen worden aangeleverd. Het CoPI krijgt daarmee een grotere coördinerende rol, door eenheden in het gebied te verdelen en gebouwen te ontruimen. Contact met het ROT over deze acties is, in verband met informatiemanagement en het gezamenlijke beeld erg belangrijk. Regelmatig contact tussen de IM-CoPI en de IM-ROT is dan ook noodzakelijk. Bij de aflossing is er daarnaast extra aandacht nodig voor de verandering in werkwijze om zo verwarring tussen CoPI en ROT over de werkwijze te voorkomen.

3.4 Informatiemanagement

3.4.1 Informatiemanager ROT

De IMROT en liaison van Waterschap Limburg spelen, vanaf opschaling naar een OKO / Kernoverleg, een cruciale rol bij het duiden van hoogwatergerelateerde informatie. De IMROT betreft deze liaison intensief bij de beeldvorming en prognoses. De informatiemanagers van de veiligheidsregio's importeren relevante tabbladen uit de LCMS-activiteiten van de waterpartijen en maken gebruik van de beschikbare kaartlagen in LCMS (denk hierbij ook aan overstromings-/inundatiegebieden van de beken en zijrivieren[1]). Daarnaast kan de IMROT van de VRZL gebruik maken van de multi-actielijsten voor een duiding van mogelijke probleemgebieden.

3.4.2 Waterschap Limburg

Tijdens een hoogwater situatie zal Waterschap Limburg een LCMS-activiteit aanmaken. In deze activiteit zal alle relevante multidisciplinaire informatie worden beschreven door de Informatiecoördinator (ICO)

van Waterschap Limburg. Indien de veiligheidsregio's een LCMS-activiteit hebben aangemaakt, worden deze activiteiten door de ICO van het waterschap geïmporteerd in de eigen activiteit.

3.4.3 Verkenningseenheden en inspecteurs

Zowel Waterschap Limburg (vanaf dreigende wateroverlast) als de brandweer (bij feitelijke wateroverlast en GRIP-opschaling) sturen eenheden het veld in, om de situatie rondom wateroverlast in de beken en zijrivieren te verkennen en te monitoren. De inspecteurs van het waterschap staan hierbij onder leiding van de 'Leider Werkgebiedsteam' en de eenheden van de brandweer onder leiding van de Coördinator Verkenningseenheden (CVE). Overweeg tijdens een situatie van daadwerkelijke wateroverlast tot het koppelen van de Leider Werkgebiedsteam aan de CVE om zo effectief gebruik te kunnen maken van de capaciteit van elkaars eenheden. Om zorg te dragen voor een zo concreet mogelijke beeldvorming dienen de CVE en de IMROT af te stemmen over de resultaten in het veld. De bevindingen worden gedeeld in het ROT.

[1] De kaartlagen worden nog continue door ontwikkeld en zijn daarom nog aan verandering onderhevig. Informeer daarom altijd bij het waterschap welke datalagen het meest actueel zijn!

3.5 Crisiscommunicatie

Hoogwater wordt gekenmerkt door de betrokkenheid van zeer veel diensten, disciplines en burgers, die zowel informatie aanleveren als willen ontvangen. Afstemming van berichtgeving tot eenduidige voorlichting is essentieel teneinde het gehele bestrijdingsproces niet te frustreren. Totdat er een ROT wordt geformeerd, communiceert iedere discipline uitsluitend over het eigen domein. Tot het moment van opschaling mag het Waterschap feitelijkheden over zijn eigen taken eigenstandig communiceren. Daarnaast kunnen elkaars boodschappen versterkt worden door deze berichten te delen op sociale media en bijvoorbeeld (in het kader van risicocommunicatie) te verwijzen naar de handelingsperspectieven zoals verwoord op de website www.wachtnietopwater.nl De afstemming over communicatie kan plaatsvinden vanuit het OKO / Kernoverleg. Vanaf opschaling naar GRIP 2, wanneer het ROT wordt opgeroepen, ligt de centrale coördinatie van de crisiscommunicatie bij de veiligheidsregio. Waterschap Limburg ondersteunt het crisiscommunicatieproces van de veiligheidsregio en waar mogelijk zullen zij, overeenkomstig de reguliere afspraken, een communicatieliason naar elke veiligheidsregio afvaardigen.

3.6 Evacuatie

Bij een extreme hoogwatersituatie, dient rekening te worden gehouden met een mogelijke evacuatie van verschillende gebieden. In beide veiligheidsregio's is hiervoor een generiek evacuatieplan beschikbaar (zie hiervoor bijlage M). Naast algemene uitgangspunten, beschreven in hoofdstuk 6, gelden voor de beken en zijrivieren ook een aantal specificaties ten aanzien van evacuatie.

3.6.1 Locaties voor verminderd zelfredzamen

Bij te verwachten hoge waterstanden moet vroegtijdig contact worden opgenomen met locaties waar zich verminderd zelfredzame personen bevinden. Naast de impact van het mogelijk moeten evacueren van deze verminderd zelfredzame personen, heeft hoogwater ook betrekking op de bereikbaarheid van de ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen. De GHOR en Bevolkingszorg hebben een belangrijke functie in het in kaart brengen van de instellingen met verminderd zelfredzamen. Voor het in kaart brengen kunnen diverse kaartlagen in LCMS gebruikt worden en heeft de GHOR de beschikking over een lijst met mogelijk bedreigde zorglocaties. Na het in kaart brengen van zorgpartners, is ook de communicatie met zorgpartners van belang zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn en maatregelen kunnen treffen. Vanaf opschaling naar GRIP 2 zal de GHOR daarom proactief en communicatiegericht optreden naar zorgpartners. Vanuit Bevolkingszorg wordt het proces crisiscommunicatie opgestart welke van belang voor alle thuiswonenden (daarbij ook verminderd zelfredzamen – zie ook paragraaf 3.5).

3.6.2 Evacuatie van vee

Indien agrarische bedrijven met vee worden bedreigd, dient de evacuatie van vee te worden voorbereid. Dit is onmogelijk zonder intensieve samenwerking met de agrarische sector. Het vroegtijdig informeren van liaisons van de agrarische sector is van belang omdat enkele veehouderijen al in een vroeg stadium overlast zouden kunnen ondervinden van hoogwater. Bij het bereiken van 'fase rood / wateroverlast' dient door de IMROT de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) te worden geïnformeerd. De LLTB zal zelf de coördinatie voor deze evacuaties op zich nemen en hierbij de veiligheidsregio's informeren. Na opschaling naar GRIP 2 dient de ROL te bepalen of de liaisons van de agrarische sector (LLTB) worden uitgenodigd voor het ROT.

3.7 Samenhang hoogwater zijrivieren met de Maas

Wanneer er veel neerslag in een groter gebied valt, zullen meerdere waterlopen te maken krijgen met hoge waterstanden en hoogwater. Veel neerslag kan dan leiden tot zowel hoogwater in de Maas, als in de zijrivieren die uitmonden op de Maas. Wanneer zich een gelijktijdige situatie voordoet van hoogwater in de Maas én de zijrivieren, kan zich 'terugslag' voordoen. In dat geval kan de zijrivier haar water niet uitmonden in de Maas, waardoor het zich in de riviermonding ophoopt. Hierdoor ontstaat terugslag en zal de waterstand in de zijrivier zich stroomopwaarts verder ophogen. In de bijlagen is een overzicht opgenomen met alle watergangen die uitmonden in de Maas.

Wanneer zich een situatie van een afvoer in de Maas van meer dan 2.000 m³/s voordoet in combinatie met veel neerslag binnendijks en/of hoge waterstanden in de zijrivieren, dienen bovenstaande uitmondingen van zijrivieren in de Maas extra gemonitord te worden door de inspecteurs van Waterschap Limburg en de verkenningseenheden van de brandweer. Indien er problematiek ten aanzien van de afwatering wordt verwacht of gesignaleerd, dient door Waterschap Limburg (of indien geactiveerd het IAT - let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2) in kaart te worden gebracht waar zich wateroverlast door terugslag zal gaan voordoen. Op basis hiervan kunnen (nood)maatregelen worden genomen of evacuaties worden gestart.

4. Scenario hoogwater Maas

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de werkwijze van de betrokken (crisis)organisaties bij een hoogwatersituatie in de Maas. Eerst wordt een toelichting gegeven op de begrippen afvoer en waterstand. Daarna worden de randvoorwaardelijke crisisbeheersingsprocessen toegelicht: melding en alarmering, op- en afschaling, leiding en coördinatie, informatiemanagement en crisiscommunicatie. Daarna komt de evacuatiestrategie voor de Maas aan bod, waarbij ook aandacht is voor kwetsbare- en risicovolle objecten. Tot slot wordt aandacht geschonken aan de stand van zaken van de Maaswerken.

4.2 Duiding afvoer en waterstanden

Voor het treffen van maatregelen zijn de begrippen (water)afvoer en waterstand van belang. De afvoer geeft de hoeveelheid water weer die per tijdseenheid door een rivier wordt afgevoerd en wordt uitgedrukt in m³/s. Voor de Maas stroomt het water Nederland binnen vanuit België en het referentiepunt voor de afvoer is locatie Sint Pieter. De waterstand geeft de hoogte van het water in een rivier weer en wordt uitgedrukt in (centi-)meter ten opzichte van NAP (cm + NAP). Langs de Maas zijn er 35 meetpunten waar de waterstanden worden gemeten.

Rijkswaterstaat gebruikt de (verwachte) afvoer bij het referentiepunt Sint Pieter om de verwachte waterstanden bij zowel de meetpunten als bij de rivierkilometers te berekenen. De resultaten van deze berekening worden in het hoogwaterbericht van Rijkswaterstaat gepubliceerd.

De waterstand is direct gerelateerd aan de afvoer, die grotendeels wordt bepaald door gevallen neerslag, instroom van zijrivieren en het grondwaterpeil. Er zijn echter nog andere factoren die de hoogte van de waterstand kunnen beïnvloeden, zoals het vollopen van geulen en plassen, het strijken van stuwen, het plaatsen van zandzakken en andere lokale bijzonderheden.

Uitvoerders van te treffen bestrijdingsmaatregelen baseren hun acties daarom primair op basis van de (verwachte) waterstanden van het dichtstbij bovenstrooms gelegen meetpunt, zodat gebiedsgerichte maatregelen tijdig kunnen worden getroffen. Voorbeelden van dergelijke maatregelen betreffen het sluiten van coupures door Waterschap Limburg, het dichtdraaien van spindels/afsluiters door gemeenten of het strijken van stuwen door Rijkswaterstaat.

Op basis van te verwachten waterstanden hebben gemeenten de kwetsbare objecten binnen hun grondgebied geïnventariseerd en een overzicht van te nemen maatregelen opgesteld. Ook Waterschap Limburg heeft in kaart gebracht bij welke waterstanden acties noodzakelijk zijn. Deze maatregelen zijn uitgewerkt in de draaiboeken van gemeenten, het geautomatiseerd draaiboek calamiteitenbestrijding (GDC) van Waterschap Limburg en de multidisciplinaire actielijst (VRZL). Ook is bekend bij welke waterstanden de gesloten dijktrajecten om kernen van dorpen en steden niet meer bereikbaar zijn.

Door de grote verschillen in waterstanden tussen de verschillende gemeenten in Limburg, is het voor de mono- en multidisciplinaire crisisorganisaties noodzakelijk om gebruik te maken van één leidend

referentiepunt. Voor het bepalen van het moment en niveau van opschaling wordt daarom primair gekeken naar de afvoer in m³/s bij Sint Pieter.

4.3 Melding & alarmering / op- en afschaling

4.3.1 Melding (hoogwaterberichtgeving)

Rijkswaterstaat monitort continu de afvoer van de Maas bij St. Pieter in Maastricht. Bij een verhoogde afvoer waarbij een afvoer van 800 m³/s in de verwachting ligt, informeert Rijkswaterstaat reeds belanghebbenden. Zodra de Maas een afvoer van 800 m³/s heeft bereikt, start Rijkswaterstaat de hoogwaterberichtgeving. Dit betekent voor de veiligheidsregio's dat de meldkamer brandweer van de Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg vanaf 800 m³/s per mail statusberichten ontvangt met daarin de actuele en verwachte afvoer. Bij een afvoer van 1.500 m³/s start Rijkswaterstaat met de hoogwaterberichtgeving waarin naast de afvoerverwachting ook de verwachte waterstanden per meetpunt zijn opgenomen.

Voor een standaard hoogwatersituatie geldt dat de hoogwaterberichtgeving verschijnt conform onderstaand schema. In het schema is weergegeven welke berichten Rijkswaterstaat verstuurt, wat de frequentie van de hoogwaterberichtgeving is en welke (landelijke) kleurfasering daarbij hoort.

Afvoer Sint Pieter bereikt	Type bericht van RWS (Convenant Rijkswaterstaat en de Limburgse veiligheidsregio's)	Kleurfasering landelijk (Landelijk draaiboek hoogwater en overstromingsdreiging)
800 m ³ /s	Start statusberichtgeving	Groen
1000 m ³ /s	Attendering	
1250 m ³ /s	Voorwaarschuwing	Geel
1500 m ³ /s	Alarmering Hoogwaterbericht 2 x per dag	
2000 m ³ /s	Hoogwaterbericht 3 x per dag	Oranje
2600 m ³ /s	Hoogwaterbericht 4 x per dag	Rood

4.3.2. Alarmering

Zodra de Gemeenschappelijke Meldkamer Limburg (GMK-L) de attendering van 1.000 m³/s van Rijkswaterstaat ontvangt, wordt de Calamiteitencoördinator (CaCo) van de GMK-L geïnformeerd. Wanneer een afvoer van 1.250 m³/s St. Pieter wordt bereikt, alarmeert de Meldkamer Brandweer (MKB) volgens procedure de IMROT van beide veiligheidsregio's en de Officieren van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz's) van alle Maasgemeenten.

Bereikte afvoer	Functionarissen te alarmeren in VRZL	Functionarissen te alarmeren in VRLN
1000 m ³ /s	CaCo	
1250 m ³ /s St. Pieter	IM-ROT OvD-Bz Westelijke Mijnstreek OvD-Bz Maastricht-Heuvelland	IM-ROT Alle OvD-Bz's Maasgemeenten

Na alarmering neemt de IMROT contact op met de Operationeel Leider van Rijkswaterstaat en de incidentenwacht van Waterschap Limburg (zie de IM-instructie). De verkregen informatie wordt voor elke regio apart in de voorbereide LCMS-activiteit hoogwater verwerkt. Ook worden relevante functionarissen van de crisisorganisatie door de IMROT geïnformeerd. Bij verdere stijging van de afvoer alarmeert de GMK-L crisisfunctionarissen van beide veiligheidsregio's conform het alarmeringsschema in de meldkamerinstructie (zie bijlage B en C). Als de afvoer blijft stijgen, zullen de daaropvolgende alarmeringen van Rijkswaterstaat op dezelfde wijze door de IMROT worden verwerkt in LCMS.

Bij een afvoer van 1.500 m³/s bij St. Pieter worden verschillende functionarissen gealarmeerd, waaronder de CaCo, IMROT, Regionaal Operationeel Leider (ROL), en het Hoofd Crisiscommunicatie (HCC). Deze vier functionarissen vormen samen het OKO / Kernoverleg en dienen bij het bereiken van 1.500 m³/s bij St. Pieter afstemming met elkaar te zoeken over het verdere verloop van het hoogwater. De Operationeel Leider van Rijkswaterstaat wordt gevraagd om deel te nemen aan het overleg of om vooraf duiding te verschaffen. Het doel van het afstemmingsoverleg is beeldvorming, het identificeren van knelpunten, nagaan of de belangrijke stakeholders zijn geïnformeerd en bepalen of opschaling naar GRIP 2 noodzakelijk is als verdere doorstijging wordt verwacht.

4.3.3. Opschaling

Voor een standaard hoogwatersituatie geldt dat er conform onderstaand schema wordt opgeschaald. De opschaling is gekoppeld aan vooraf bepaalde afvoeren bij Sint Pieter. Indien noodzakelijk kan van deze standaard opschaling gemotiveerd worden afgeweken. Denk bijvoorbeeld aan vroegere opschaling in situaties dat er zeer veel neerslag wordt verwacht en de afvoeren van de Maas en/of het bekensysteem

al zijn verhoogd. Een overzicht van de alarmeringen bij de fases is opgenomen in het GMK-blad (zie bijlagen B en C).

Afvoer Sint Pieter	Type bericht van RWS (Convenant RWS – Limburgse Veiligheidsregio's)	GRIP	Kleurfasering landelijk (Landelijk draaiboek hoogwater en overstromingen)
800 m ³ /s	Start statusberichtgeving	0	Groen
1000 m ³ /s	Attendering		Geel
1250 m ³ /s	Voorwaarschuwing		Oranje
1500 m ³ /s	Alarmering - Hoogwaterbericht 2 x per dag		Rood
2000 m ³ /s	Hoogwaterbericht 3 x per dag	2	
2600 m ³ /s	Hoogwaterbericht 4 x per dag	4	

Opschaling veiligheidsregio

Zodra Rijkswaterstaat meldt dat de afvoer bij Sint Pieter 2.000 m³/s heeft bereikt, wordt de IMROT van beide veiligheidsregio's gealarmeerd. Deze zoekt telefonisch contact met de meldkamer en geeft door of de ROL besloten heeft op te schalen naar GRIP 2. De richtlijn die de ROL kan aanhouden om op te schalen naar GRIP 2 is de verwachting dat binnen 12 uur na het bereiken van 2.000 m³/s bij St. Pieter doorstijging naar 2.250 m³/s wordt bereikt. Na alarmering van GRIP 2 worden de gealarmeerde crisis-teams aangevuld met de liaisons van Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg. Conform alarmeringstabel wordt GRIP 4 gealarmeerd zodra een afvoer van 2.600 m³/s wordt bereikt. In de praktijk zal hier een advies van het ROT aan de voorzitter veiligheidsregio aan voorafgaan.

Opschaling politie met een Stafsectie Politiezorg

Bij opschaling naar GRIP 2 schaalde de politie op met een stafsectie politiezorg, bestaande uit een Algemeen Commandant Politiezorg (ACP), Hoofd Informatie, Hoofd Ondersteuning en eventueel meerdere taakcommandanten operatiën, waarbij gebruik wordt gemaakt van het potentieel van de Staf Groot-schalig en Bijzonder Optreden (SGBO). De ACP in het ROT kan een buddy aanwijzen ten behoeve van de aansturing van deze stafsectie politie (de SGBO taakorganisatie). Om hen vroegtijdig te betrekken wordt vanaf 1.500 m³/s het Regionaal Conflict en Crisisbeheersing Bureau (RCCB) geïnformeerd.

Opschaling Rijkswaterstaat

Afvoer St. Pieter	Berichtgeving door	Leiding en Coördinatie RWS
Aanloop tot 800 m ³ /s	Team Expertise Maas (TEM) in samenwerking met WMCN	Operationeel Leiders RWS
800 - 1.500 m ³ /s	Meldkamer Water ZN in overleg met Operationeel Leiders	Operationeel Leiders RWS
1.500 - 2.000 m ³ /s	WMCN in samenwerking met Team Expertise Maas (TEM)	Operationeel leiders RWS
> 2.000 m ³ /s	WMCN in samenwerking met Team Expertise Maas (TEM)	Crisisteam RWS (CT RWS)

Opschaling Waterschap Limburg

Bij een afvoer van >1.250 m³/s in combinatie met een verwachte doorstijging wordt de dijkwachtenorganisatie in werkgebied Noord opgestart en bij >1.750 m³/s in werkgebied Zuid. Verdere opschaling van Waterschap Limburg is te vergelijken met de crisisstructuur binnen de veiligheidsregio. Richtlijn voor het Waterschap Operationeel Team (WOT) is dat deze wordt geactiveerd bij een afvoerprognose van >2.000 m³/s bij St. Pieter en de crisisorganisatie van Waterschap Limburg wordt opgeschaald naar coördinatiefase 2. Bij een prognose van >2.600 m³/s wordt er opgeschaald naar coördinatiefase 3 en met een Waterschap Beleidsteam (WBT).

Opschaling Impact Analyse Team (IAT)

Het Impact Analyse Team behelst een team specialisten waarvan men voornemens is deze in te zetten na het behalen van bepaalde criteria van waterhoogtes bij hoogwater. Het team is echter nog niet geformaliseerd, op het moment van schrijven wordt het team geformeerd. Stem daarom altijd met betrokken organisaties af over de mogelijkheid tot activatie. De ROL('s) van de betreffende veiligheidsregio('s) nemen/neemt hiertoe het initiatief. Onderstaande betreffen de kaders voor het formeren van het team bij hoogwater Maas en betreft enkel een advies op basis van beschikbaarheid. Zie hoofdstuk 6.2 voor de nadere invulling en exacte taakbeschrijving van het team.

- Er wordt geadviseerd om het IAT te laten formeren bij het bereiken van de volgende afvoerwaarden:
- Opkomen bij het bereiken van een afvoer van 1.750 m³/s bij Sint Pieter (IAT actief bij 2.000 m³/s), met een verwachte doorstijging naar minimaal 2.250 m³/s binnen twaalf uur.
 - Opkomen bij opschaling naar GRIP 2 voor wateroverlast vanuit de Maas.

Het besluit een IAT in te richten wordt door de ROL genomen. Op basis daarvan worden de functionarissen benaderd. De waterpartijen zullen dit via de Meldkamer Water ZN laten plaatsvinden.

4.3.4 Afschaling

Afschalen van de opgeschaalde teams gebeurt pas indien:

1. De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Sittard-Geleen, in de VRZL, is gepasseerd;
2. De hoogwatergolf de laatste gemeente, gemeente Mook en Middelaar, in de VRLN is gepasseerd;
3. Er vastgesteld is dat er geen tweede hoogwatergolf komt;
4. Er overdracht heeft plaatsgevonden naar de reguliere organisaties, er een plan voor de nafase is opgesteld én er geen behoefte meer is vanuit de individuele gemeenten, kolommen of waterpartijen aan multidisciplinaire samenwerking en/of ondersteuning.

Bij de afschaling van de informatieverstrekking en crisiscommunicatie moet er rekening mee worden gehouden dat het enkele dagen duurt voordat de hoogwatergolf beide regio's heeft verlaten:

1. Zuid-Limburg: afschalen bij daling tot onder 800 m³/s bij Stevensweert;
2. Limburg-Noord: afschalen bij daling tot onder 800 m³/s bij Mook.

Wanneer de 800 m³/s bij Mook en Middelaar wordt bereikt, zal er ook een bericht vanuit Rijkswaterstaat worden gestuurd, dat de hoogwaterberichtgeving zal worden gestopt.

Artikel 4.4 Leiding en coördinatie

4.4.1 Regionaal Operationeel Team (ROT)

Wanneer de Maas een afvoer van 2.000 m³/s bereikt bij St. Pieter en de ROL hierop besluit om op te schalen naar GRIP 2, komt het ROT bij elkaar. Dit besluit kan per veiligheidsregio verschillend zijn. Ook kan de ROL vanwege de ernst of complexiteit van de situatie in een eerder stadium besluiten op te schalen en het besluit niet pas bij 2.000 m³/s te nemen. De ROT's worden uitgebreid met liaisons van Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en Defensie. De taak van het ROT is:

1. Het inventariseren van knelpunten en ondersteuning leveren aan gemeenten en andere relevante organisaties bij de knelpunten die zij ervaren;
2. Een voorstel in de prioritering van middelen maken in geval van schaarste;
3. Verzorgen crisiscommunicatie (in samenwerking met gemeenten);
4. De prognoses van de waterstanden uit de hoogwaterberichtgeving vertalen naar realistische scenario's en eventueel te treffen of voor te bereiden maatregelen met behulp van de inundatiekaartlagen, gemeentelijke draaiboeken en actielijst.
5. Bij GRIP-4 opschaling het adviseren van het RBT over crisiscommunicatie en te treffen maatregelen zoals evacuatie.

Als adviesorgaan over de te verwachten impact op een gebied kan het ROT gebruik maken van het IAT wanneer deze is geactiveerd (zie 4.3.3 - let op! Het team is nog niet geformaliseerd).

4.4.2 Te overwegen coördinatiestrategie

De Maas stroomt achtereenvolgens door zeventien Limburgse gemeenten, waardoor bij een hoogwatersituatie in de Maas impact in meerdere gemeenten te verwachten is. De mate van deze impact, de omstandigheden en de specifieke knelpunten en vraagstukken zullen echter per gemeente verschillen. Hierdoor kan het voor een ROT een haast onmogelijke opgave zijn om het overzicht te behouden, laat staan om op lokaal niveau maatwerk te leveren. Bovendien hebben de gemeentelijke organisaties zelf de meeste kennis over het eigen gebied.

Om recht te doen aan deze (lokale) omstandigheden, kan gekozen worden voor een strategie van centrale regie/coördinatie bij het ROT c.q. RBT, met duidelijke mandaten voor burgemeesters om lokaal op te kunnen treden. Zo kunnen burgemeesters zelf voorstellen doen voor het opstellen van noodverordeningen, bepalingen en afbakening van te evacueren gebieden, waarbij deze besluiten wel steeds bekrachtigd dienen te worden door de voorzitter veiligheidsregio. Dit laatste, bekrachtiging van maatregelen in het RBT, is noodzakelijk om zo centrale regie te behouden en ook afstemming tussen gemeenten te kunnen blijven borgen. Met deze vorm van decentralisatie wordt het eenvoudiger om lokaal naar bevind van zaken en op basis van lokale kennis invulling te geven aan maatregelen. Deze strategie zal voornamelijk in Limburg-Noord uitkomst kunnen bieden, aangezien Limburg-Noord maar liefst twaalf Maasgemeenten kent.

4.4.3 Vergaderklok

Voor de hoogwaterfasen oranje en rood geldt een vergaderklok omdat de voorspellingen van Rijkswaterstaat op vaste momenten worden gegeven conform het convenant hoogwaterberichtgeving. Hierbij dient in acht te worden genomen dat deze vergaderklok een richtlijn is en de ROL hiervan gemotiveerd kan afwijken. Wanneer wordt besloten een IAT in te stellen (let op! Het team is nog niet geformaliseerd,

zie paragraaf 6.2), zullen de tijden van de vergaderklok moeten worden aangepast. In onderstaande vergaderklok zijn de tijden aangegeven waarop wordt vergaderd.

Afvoer Sint Pieter	GRIP	Fase	Tijdstippen VRZL en VRLN			
			Berichtgeving	Gemeenten (TBz) vergadering	ROT vergadering	RBT vergadering
800 m ³ /s	0	Groen	-	Naar eigen inzicht gemeente	Geen ROT	Geen RBT
1000 m ³ /s						
1250 m ³ /s		Geel				
1500 m ³ /s		08.00 20.00				
2000 m ³ /s	2	Oranje	08.00	08.30	09.30	10.30 Overleg 22.30 OL + VzV + betr Bgm's
			14.00	14.30	15.30	
			20.00	20.30	21.30	
2600 m ³ /s	4	Rood	08.00	08.30	09.30	10.30
			14.00	14.30	15.30	
			20.00	20.30	21.30	
			02.00	02.30	03.30	

4.5 Informatiemanagement

4.5.1 Informatiemanager ROT

Vanaf het moment dat GRIP 2 wordt afgekondigd, functioneert informatiemanagement volgens de reguliere procedures van de GRIP-structuur, met vier bijzonderheden:

1. De IMROT maakt gebruik van de voorbereide LCMS-activiteiten voor hoogwater om de informatiebehoefte voor de beeldvorming te structureren.
2. De liaisons van Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg (en indien geactiveerd het Impact Analyse Team) spelen een cruciale rol bij het duiden van hoogwater gerelateerde informatie. Onder leiding van de ROL, betreft de IMROT de liaisons en eventueel het IAT (let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2) en/of de CVE daarom intensief bij de beeldvorming.
3. Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg werken conform de netcentrische werkwijze in LCMS. Elke organisatie maakt een eigen incident aan in LCMS waarin de tabbladen van de andere partijen worden geïmporteerd (informeer elkaar hierover!). De IMROT's en ICO's spelen een cruciale rol in het monitoren van elkaars activiteiten en het detecteren van discrepanties. Ook drinkwaterleidingmaatschappij (WML) werkt netcentrisch via LCMS en kan impact van de hoogwatersituatie ondervinden. Indien dat het geval is, wordt ook de LCMS-activiteit van WML geïmporteerd.
4. Er is veel impact bij vitale partners te verwachten. De informatiemanagers van beide veiligheidsregio's stemmen af over het contact met partners (dit behelst voornamelijk afspraken over het informeren van gezamenlijke partners als Enexis/Gasunie). Overweeg bij opschaling het inschakelen van één extra informatiemanager of -coördinator die namens beide regio's regelmatig een belronde maakt richting partners om eventuele knelpunten vroegtijdig te inventariseren. Richtlijn: bij beginfase incident ligt de regie bij Limburg-Noord (i.v.m. grote drukte in Zuid-Limburg) en na bereiken piek Echt-Susteren ligt de regie bij Zuid-Limburg.

Om de hoogwatersituatie te kunnen duiden kan de IMROT gebruik maken van de volgende hulpmiddelen:

1. Inundatiefilmpjes (Deze mogen uitsluitend worden gebruikt als deze worden geduid door deskundigen uit de waterkolom/IAT - let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2);
2. Inundatiekaartlagen van de Maas (RWS) en de grootste beken en zijrivieren (WL), die in LCMS staan. Naar aanleiding van het hoogwater in 2021 zijn deze inundatiekaarten nog continue in ontwikkeling. Vraag daarom bij aanvang van de werkzaamheden naar de meest actuele kaartlagen en zorg dat deze in LCMS worden opgenomen;
3. Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) hoogwater;
4. Multidisciplinaire actielijsten (VRZL)
5. Draaiboeken van gemeenten;
6. Live beelden van helikopters, drones of andere camera's. Hierbij is de interpretatie van beelden ten aanzien van doorbraken of andere noodsituaties uitsluitend voorbehouden aan locatiebekende areaaldeskundigen;

Suggestie: Waterschap Limburg maakt gebruik van een programma om de status van dijktrajecten weer te geven: Continu Inzicht Waterkeringen (CIW). Overleg met de liaison van WL of het gebruiken/weergeven van dit systeem mogelijk is.

4.5.2 Werkwijze bevolkingszorg Limburg-Noord

Op het moment dat regionaal wordt opgeschaald naar GRIP 2, wordt in iedere gemeente een Team Bevolkingszorg (TBz) geactiveerd, welke na iedere vergadering een situatierapportage (sitrap) naar de sectie bevolkingszorg in het ROT stuurt. De sectie bevolkingszorg in het ROT verwerkt de informatie van de sitraps van de gemeenten tot een gezamenlijk beeld bevolkingszorg. Ook het IAT (let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2) verkrijgt deze informatie vanuit de sectie Bz om deze onderdeel te kunnen laten zijn in de advisering en het scenariodenken. In deze updates worden minimaal de volgende onderdelen vermeld:

1. Knelpunten in de gemeenten;
2. Verwachte situatie.

De sitraps worden daarnaast door de sectie bevolkingszorg per gemeente opgeslagen in het LCMS. De sectie bevolkingszorg zal worden aangevuld met de HTO- Informatiemanagement, die normaliter in het TBz zitting neemt. In het TBz neemt de LCMS-medewerker de rol van HTO-Informatiemanager op zich.

4.5.3 Werkwijze bevolkingszorg Zuid-Limburg

Op het moment dat regionaal wordt opgeschaald naar GRIP 2, dient iedere betrokken gemeente lokaal op te schalen en periodieke sitraps te sturen naar de sectie Bevolkingszorg in het ROT. Het format voor deze sitrap is te vinden in LCMS en bijlage G. De sectie bevolkingszorg in het ROT verwerkt de informatie uit de sitraps van de gemeenten tot een gezamenlijk beeld bevolkingszorg. Ook het IAT (let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2) krijgt deze informatie vanuit de sectie Bz om deze onderdeel te kunnen laten zijn in de advisering en het scenariodenken. In deze updates worden minimaal de volgende onderdelen vermeld:

1. Knelpunten in de gemeenten;
2. Verwachte situatie.
- 3.

4.6 Crisiscommunicatie

Hoogwater wordt gekenmerkt door de betrokkenheid van zeer veel diensten, disciplines en burgers, die zowel informatie aanleveren als willen ontvangen. Afstemming van berichtgeving tot eenduidige voorlichting is essentieel teneinde het gehele bestrijdingsproces niet te frustreren.

Totdat er een ROT wordt geformeerd, communiceert iedere discipline uitsluitend over het eigen domein. Wel kunnen elkaars boodschappen versterkt worden door deze berichten te delen op sociale media en bijvoorbeeld (in het kader van risicocommunicatie) te verwijzen naar de handelingsperspectieven zoals verwoord op de website www.wachtnietopwater.nl. Vanaf opschaling naar GRIP 2, wanneer het ROT wordt opgeroepen, ligt de centrale coördinatie van de crisiscommunicatie bij de veiligheidsregio. Dat betekent dat alle crisiscommunicatie in nauwe afstemming met de ketenpartners plaatsvindt. Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg ondersteunen het crisiscommunicatie-proces van de veiligheidsregio en zullen waar mogelijk en indien noodzakelijk geacht een communicatieliason per veiligheidsregio afvaardigen. Alle partners die voor hun eigen discipline willen communiceren dienen hun boodschap vooraf af te stemmen met de veiligheidsregio, om te borgen dat dit in lijn ligt met de gewenste communicatiestrategie zoals die door de veiligheidsregio's is bepaald.

4.6.1 Communicatielijnen veiligheidsregio en gemeenten

Situatie VRLN:

1. De veiligheidsregio communiceert over de regionale boodschap met betrekking tot het situationeel beeld / waterstanden en de actuele stand van zaken (de overkoepelende ramp). Daarnaast verzorgt de veiligheidsregio de regionale persconferenties en worden Q&A's voor gemeenten opgesteld die lokaal kunnen worden aangevuld en via de gemeentelijke kanalen worden gepubliceerd.
2. Gemeenten communiceren via hun eigen kanalen de specifieke lokale boodschap met concrete informatie voor de lokale bevolking aangevuld met een handelingsperspectief (o.a. de te evacueren gebieden en lokale verwachtingen c.q. afwijkingen van het regionale beeld)
3. Aandachtspunt hierbij is dat deze verdeling veel samenwerking vraagt tussen de gemeenten en de veiligheidsregio. Ook vereist deze aanpak bij beide partijen voldoende communicatiecapaciteit en -competenties.

Situatie VRZL:

1. De veiligheidsregio communiceert centraal over de actuele situatie, over de algemeen geldende handelingsperspectieven en over de te evacueren gebieden en verwijst in al haar uitingen naar de website waar alle informatie bij elkaar komt.
2. Gemeenten in Zuid-Limburg communiceren over specifieke lokale problemen/afspraken in lijn met de regionale strategie;
3. Tijdens de crises is er voortdurend afstemming tussen de VRZL en de gemeenten. Vanwege vaak overbelasting en capaciteitsproblemen van de gemeenten wordt gekozen voor een centrale aanpak.

Risicocommunicatie

Eenduidigheid voor de burgers staat centraal bij de communicatieaanpak. Men moet vooraf weten waar men de juiste informatie kan terugvinden. Hier moet onder andere ook in de risicocommunicatie naar worden verwezen. Gemeenten, de waterpartners en de veiligheidsregio's hebben op basis van de samenwerking in het project Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) bepaald dat in het kader van risicocommunicatie standaard wordt verwezen naar de website www.wachtnietopwater.nl. Hier is alle relevante informatie verzameld ten aanzien van de handelingsperspectieven in de fases voorafgaand, tijdens en na afloop van hoogwater. Uitgangspunt in de risicocommunicatie is dat ten tijde van een crisissituatie de Veiligheidsregio (in samenwerking met gemeenten) de regierol heeft en zij verantwoordelijk is voor de communicatie over de aanpak van de crisis, de te nemen maatregelen en het handelingsperspectief voor de burgers.

4.6.2 Communicatielijnen veiligheidsregio en waterpartners

Waterschap Limburg en Rijkswaterstaat communiceren tot opschaling naar GRIP 2 over hun eigen verantwoordelijkheden, taken en maatregelen. Daar waar het gaat om het geven van handelingsperspectief richting de burger is goede afstemming met de veiligheidsregio's noodzakelijk. Afhankelijk van de acute noodzaak van het nemen van maatregelen door burgers kunnen door beide veiligheidsregio's diverse middelen worden ingezet. De inzet van calamiteitenzender L1 is waardevol om burgers voortdurend een actuele update over de stand van zaken en duiding van de ernst van de situatie te kunnen geven. Wanneer er een onmiddellijke dreiging is waardoor acute maatregelen getroffen moeten worden kan afhankelijk van het te geven handelingsperspectief NL-alert of het WAS-palensysteem worden ingezet. Ook een combinatie van beide is mogelijk. Een belangrijk aandachtspunt bij het activeren van de WAS-Palen is het daarbij horende handelingsperspectief.

De waterpartners zorgen voor de inhoudelijke expertise voor de communicatieboodschappen ten aanzien van waterstanden, prognoses, toestand op de waterwegen en de staat van de dijken. De veiligheidsregio heeft de regie in de communicatie over de inzet van hulpdiensten en handelingsperspectieven van de burger. Goede afstemming tussen de communicatieadviseurs van de bij de crisis betrokken partijen is daarom essentieel.

4.7 Evacuatie

Bij een hoogwatersituatie waarbij gebieden worden bedreigd, dient rekening te worden gehouden met een mogelijke evacuatie van verschillende gebieden. In beide veiligheidsregio's is een generiek evacuatieplan beschikbaar (zie bijlage M). Naast algemene uitgangspunten, beschreven in hoofdstuk 6, gelden er voor de Maas ook een aantal specificaties ten aanzien van evacuatie.

4.7.1 Locaties voor verminderd zelfredzamen

Bij te verwachten extreem hoge waterstanden moet vroegtijdig contact worden opgenomen met locaties waar zich verminderd zelfredzame personen bevinden. Dit betreffen bij te verwachten extreem hoge waterstanden onder andere het Maastricht UMC+ en het VieCuri MC in Venlo. Naast de impact van het mogelijk moeten evacueren van de verminderd zelfredzame personen, heeft hoogwater ook betrekking op de bereikbaarheid van de ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen. Ondanks de verbeteringen van de waterkeringen door de Maaswerken, waardoor het water deze ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen pas bij extreem hoge waterstanden zou kunnen bereiken, is het vroegtijdig opstarten van communicatie met deze partijen noodzakelijk, juist omdat er bij extreme waterstanden achtereenvolgens meerdere probleemgebieden zullen ontstaan. De GHOR en Bevolkingszorg hebben een belangrijke functie in het in kaart brengen van de locaties met verminderd zelfredzamen. Voor het in kaart brengen kunnen diverse kaartlagen in LCMS gebruikt worden en heeft de GHOR Zuid-Limburg de beschikking over een lijst met mogelijk bedreigde zorglocaties. Na het in kaart brengen van zorgpartners, is ook de communicatie met zorgpartners van belang zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn en maatregelen kunnen treffen. Vanaf opschaling naar GRIP 2 zal de GHOR daarom proactief en communicatiegericht optreden naar zorgpartners. Tevens is vanuit Bevolkingszorg het proces crisiscommunicatie van belang voor alle thuiswonenden (verminderd zelfredzamen). Zie ook paragraaf 4.6.

4.7.2 Evacuatie van vee

Indien agrarische bedrijven met vee worden bedreigd door hoogwater, dient de evacuatie van vee te worden voorbereid. Dit is onmogelijk zonder intensieve samenwerking met de agrarische sector. Het

vroegtijdig informeren van liaisons van de agrarische sector is van belang omdat enkele veehouderijen al in een vroegtijdig stadium overlast zouden kunnen ondervinden van hoogwater. Vanaf 800 m³/s wordt de LLTB al meegenomen in de berichtgeving van Rijkswaterstaat. Bij het bereiken van 1500 m³/s St. Pieter dient door de IMROT's van beide veiligheidsregio's de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) nogmaals te worden geïnformeerd. De LLTB zal zelf de coördinatie voor deze evacuaties op zich nemen en hierbij de veiligheidsregio's informeren. Na opschaling naar GRIP 2 dient de ROL te bepalen of de liaisons van de agrarische sector (LLTB) worden uitgenodigd voor het ROT.

4.7.3 BRZO-bedrijven

Er bevindt zich in beide veiligheidsregio's een aantal BRZO-bedrijven in het effectgebied van het hoogwater. Deze inrichtingen bevinden zich op locaties waar de Maas bij bepaalde (extreem hoge) waterstanden mogelijk zal overlopen. Het betreft de volgende inrichtingen:

1. Waterzuiveringsinstallatie Chemelot (Sittard-Geleen);
2. Solvay (Herten);
3. Broekman Logistics (Venlo);
4. Varo Energy (Roermond) en in het verlengde het Designer Outlet Roermond;
5. Jewagas (Wanssum).

De secties brandweer dienen vanaf een afvoer van 2.600 m³/s de situaties van bovenstaande bedrijven te monitoren.

4.7.4 Inrichten Commando Plaats Incident (CoPI)

Een hoogwatersituatie in de Maas kan een groot aantal aan evacuaties met zich meebrengen. De beslissing tot deze evacuaties ligt bij het RBT. Deze evacuaties behelzen ter plaatse coördinatie. Er kan in dat geval gekozen worden om een centraal gelegen CoPI in te richten (voor de VRZL is dit bijvoorbeeld het MECC) om de evacuaties operationeel te coördineren. Ook kan er voor worden gekozen om bij specifieke objecten (bijvoorbeeld het VieCuri) een lokaal CoPI op te richten om evacuatie te coördineren. De verbinding tussen het ROT en het CoPI dient in stand te worden gehouden tussen de IM-CoPI en IM-ROT om in het ROT het centrale beeld rondom de evacuaties te kunnen leiden.

4.8 Isolatie van gebieden

4.8.1 Uitwerking dijkverbeteringsmaatregelen Maas

Dankzij de Maaswerken is de hoogwaterbescherming ten aanzien van de Maas verbeterd. De risicogebieden lopen nu pas bij extreem hoge waterstanden onder water, waar dit vroeger al in een eerder stadium kon gebeuren. De komende jaren wordt de bescherming nog beter, aangezien nog langere tijd aan de Maaswerken wordt gewerkt. Deze Maaswerken brengen echter nieuwe operationele aandachtspunten met zich mee.

4.8.2 Isolatie

Door de Maaswerken zullen bepaalde steden en dorpen in het geval van hoogwater pas bij een hogere afvoer overstroomd, maar worden dorpen of steden in een vroeger stadium van de buitenwereld afgesloten doordat het overtollige Maaswater naar omliggende weilanden, die als uiterwaarden dienen, wordt afgevoerd en toegangswegen overstroomd. De betreffende gebieden zijn te vinden in de gemeentelijke draaiboeken en de actielijsten. Het is noodzakelijk om vroegtijdig de dorpen of steden die worden geïsoleerd hierover te informeren. Door vroegtijdig crisiscommunicatie op te starten, zijn inwoners op tijd geïnformeerd en worden ze niet verrast. Daarnaast kan hierdoor vrijwillige evacuatie worden gestimuleerd. Een bijbehorend aandachtspunt is het zorgen voor mogelijkheden om het gebied alsnog te kunnen verlaten, ook na het onderlopen van de weilanden. De hulp van Defensie met (vervoers-)middelen om te evacueren zou hier uitkomst kunnen bieden. Een vroegtijdige aanvraag door de RMOA is daarvoor noodzakelijk. Door Defensie wordt de aanvraag van de RMOA landelijk gecoördineerd. Zo wordt de capaciteit over meerdere veiligheidsregio's evenredig verdeeld, mochten er meerdere regio's in een hoogwatersituatie zitten of er sprake zijn van andere situaties waarbij de inzet van Defensie gewenst is.

4.9 Achtereenvolgende aandachtsgebieden

Indien er zeer hoge afvoeren worden bereikt zullen meerdere gebieden achtereenvolgens overstroomd. Hierdoor moet vooraf gedacht worden aan voldoende capaciteit voor evacuaties in meerdere gemeentes. Er dient daarom vanaf opschaling naar GRIP 4 aandacht te worden besteed aan bijstandaanvragen voor materieel en personeel voor evacuaties. Naast bijstand dient ook aandacht te worden besteed aan vroegtijdige crisiscommunicatie zodat vanuit de bevolking al kan worden gestart met 'vrijwillige evacuatie', het verplaatsen van vee, materiaal en voertuigen.

4.9.1 Concluderende actiepunten ten aanzien van aandachtsgebieden

1. Vroegtijdig herkennen van te verwachten hoge afvoeren en daarop anticiperen middels scenario-denken.
2. Vroegtijdig de RMOA laten informeren naar mogelijkheden van pendelvervoer in geval van isolatie van gebieden.
3. Vroegtijdig informeren en betrekken van de GHOR en Bevolkingszorg indien een overstroming of dijkdoorbraak wordt verwacht. Indien evacuatie noodzakelijk is, dienen zowel de niet-zelfredzame personen vroegtijdig te worden geïnventariseerd, maar dient ook communicatie met zorginstellingen en ziekenhuizen over onder andere bereikbaarheid vroegtijdig te worden opgestart.
4. Vroegtijdig opstarten van crisiscommunicatie en deze afstemmen met buurtraden, gemeentes en ketenpartners.

5. Scenario kering en poldereffecten

5.1 Inleiding

Via het hoogwaterbeschermingsprogramma zijn in de loop der tijd dijken aangelegd die Limburg moeten beschermen tegen hoogwatersituaties. Voor de toegankelijkheid van gebieden bestaan in normale omstandigheden vele openingen (bijv. toegangswegen en -paden) in deze dijken, die bij dreigend hoogwater gesloten moeten worden. Al voor het bereiken van de maatgevende afvoer, zijn aanvullende preventieve maatregelen nodig om de waterkerende functie adequaat te kunnen vervullen. Deze maatregelen zijn als acties opgenomen in de draaiboeken van gemeenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en in de multidisciplinaire actielijst. Voor al deze preventieve maatregelen is een sluitpeil bepaald zodat bekend is bij welke waterstand van het bovenstrooms gelegen meetpunt de actie gereed dient te zijn.

Algemene maatregelen bij hoogwater zijn:

1. Afsluiten buitendijkse wegen;
2. Uit de vaart nemen veerdiensten;
3. Ontruimen van buitendijkse woningen en bedrijven;
4. Evacueren van vee.

Preventieve maatregelen aan de waterkeringen zijn:

1. Bedienen afsluiters;
2. Sluiten Keersluizen (o.a. Limmel);
3. Installeren/activeren pompen;
4. Dichtzetten coupures en wanden;
5. Aanbrengen tijdelijke keringen;
6. Uitvoeren noodplannen door aannemers waar gewerkt wordt aan de kering;
7. Inspectie door de dijkwachterorganisatie.

Ondanks alle inspanningen is het falen van een kering nooit uit te sluiten. Op hoofdlijnen onderscheiden we een drietal scenario's die kunnen leiden tot het falen ervan.

5.2 Duiding scenario's falen primaire kering

5.2.1 Falen opbouw hoogwaterbeveiliging

Tijdens en na het uitrollen van de preventieve maatregelen worden de waterkeringen gericht geïnspecteerd en gecontroleerd op juiste werking en eventuele verstoringen. Controle vindt hoofdzakelijk plaats tijdens de inspectieronden van de dijkwachterorganisatie van Waterschap Limburg, maar ook andere medewerkers van Waterschap Limburg, hulpverleners en omwonenden kunnen (storings-)meldingen doen. Inmiddels geven de dijkwachten hun meldingen door middels een app en kunnen omwonenden of hulpdiensten dit doen door te bellen naar de Meldkamer Water ZN of rechtstreeks naar het KCC van Waterschap Limburg. Het kan voorkomen dat op locaties waar preventieve maatregelen zijn genomen deze teniet zijn gedaan door vandalisme of diefstal, maar het kan ook al misgaan bij de uitvoering van de preventieve maatregelen zoals het niet functioneren van terugslagkleppen en afsluiters waardoor er sprake is van instroom van Maaswater naar het achterliggend gebied. Het niet tijdig kunnen dichtzetten van coupures en wanden, het niet tijdig realiseren van tijdelijke keringen en het niet functioneren van noodplannen kunnen leiden tot het instromen van oppervlaktewater naar het achterliggend gebied. Hierdoor kunnen er gebieden onderlopen, die eigenlijk door de preventieve maatregelen droog zouden moeten blijven. Om ongewenste instroom van Maaswater door falende hoogwaterbeveiliging te voorkomen, vinden controles plaats door de buitendienst van gemeenten en door medewerkers van Waterschap Limburg.

Alle meldingen aangaande falende hoogwaterbeveiliging die bij de diverse partners binnenkomen dienen centraal verzameld te worden in het ROT. Voor de waterkolom geldt dat zij knelpunten met mogelijke maatschappelijke impact via de liaison doorgeven aan de IMROT. Voor de knelpunten die ontstaan bij de opbouw van keringen door de gemeentelijke kolom geldt, dat deze worden doorgegeven aan de sectie bevolkingszorg. Dergelijke informatie komt binnen vanuit de OvD-Bz of de uitvraag van de HTO-Bz. Indien het aannemelijk wordt dat het falen van de opbouw van een hoogwaterbeveiliging gevolgen gaat hebben voor een gebied, zoals grotere hoeveelheden water dat het betreffende gebied instroomt, zal vroegtijdig met de GHOR en Bevolkingszorg geschakeld moeten worden voor het evacueren, of verplaatsen naar hoger gebied van zowel de verminderd- en niet-zelfredzame als de zelfredzame personen.

Melding knelpunt / falen opbouw hoogwaterbeveiliging	Melden aan	Meldt aan
Waterkolom →	IM-ROT (via liaison) →	ROT
Gemeenten/OvD-Bz →	Sectie Bz (HTO-Bz/HIN) →	ROT

5.2.2 Overlopen waterkeringen

Door de stroming van het Maaswater kan de kruin van de dijk onvoldoende hoog blijken en afkalving plaatsvinden. Een waterkering dreigt te overstromen wanneer de aankomende hoogwatergolf (plus eventuele opwaaiing en golfoploop) hoger is dan de kruinhoogte van de waterkering. De aanwezige kruinhoogte van de waterkering is bekend en waar deze niet voldoet aan de maatgevende hoogwaterstand, zijn preventieve maatregelen voorbereid om het tekort aan kruinhoogte te ondervangen door bijvoorbeeld het ophogen van de bestaande waterkering. Echter door extreem hoge afvoeren, weersomstandigheden, verzakkingen (afkalving) of andere onvoorziene omstandigheden kan de kruinhoogte onvoldoende blijken om de actuele of verwachte waterstand volledig te keren. Vaak zal dit in de waaksfeer liggen, met als gevolg geringe overloop of golfoverslag. Een dergelijke situatie kan echter ook leiden tot een dijkdoorbraak (zie paragraaf 5.2.3.). Mocht de kruinhoogte niet voldoen aan de maatgevende hoogwaterstand, kunnen mogelijke noodmaatregelen worden genomen. Bijvoorbeeld:

1. Plaatsen van zandzakken;
2. Plaatsen van big bags of defencell systeem;
3. Aanbrengen van stobalen of balen met klei/zand (al dan niet) in een folie;
4. Technische oplossingen, zoals gebruik maken van flexibele nooddijken, wegbarrières (betonnen of stalen vangrails), et cetera.

Voor alle andere technische noodmaatregelen zijn instructiekaarten te raadplegen bij Waterschap Limburg.

5.2.3 Dijkdoorbraak

Een doorbraak is het gevolg van het falen van een of meerdere functionele onderdelen van de waterkering. Wanneer een kering doorbreekt ontstaat er een bres (gat in de waterkering) met als gevolg snelle instroom van water op dit punt. Het gebied erachter zal naar verwachting snel volstromen gezien de omvang van de dijkeringen. De uiteindelijke snelheid waarmee het gebied overstroomt en de omvang (oppervlakte en waterdiepte) is afhankelijk van de duur en het waterstandverloop van het hoogwater en eventuele maatregelen die getroffen worden (dichten van bressen, plaatsen nooddijken en tijdelijk keringen).

Voorafgaand aan een dijkdoorbraak

Tijdens een hoogwatergolf worden periodiek hoogwaterinspecties uitgevoerd door de dijkwachtoorganisatie van het waterschap. Vroegtijdig inzicht in de potentiële faalmechanismen van de waterkering maakt het mogelijk gericht te inspecteren en waar nodig maatregelen te treffen. Toegang tot deze beheerinformatie en directe koppeling ervan met actuele waarnemingen is in een hoogwatersituatie essentieel om snel te analyseren en adequaat beslissingen te kunnen nemen. De gevolgen van een dijkdoorbraak kunnen ernstig zijn en als niet tijdig tot evacuatie wordt overgegaan kan er sprake zijn van (levens)bedreigende situaties.

Waar verschillende faalmechanismen eerder nog apart konden worden onderscheiden en bestreden, kunnen de volgende oorzaken uiteindelijk leiden tot het calamiteitenscenario van een dreigende of zelfs daadwerkelijke doorbraak en overstroming:

1. Bres in de waterkering: door overloop (waterstand hoger dan kruin) of overslag (overslaande golven) loopt het gebied achter de waterkering (langzaam) vol. Als de stroomsnelheid van het water op het binnentalud (helling aan de binnendijkse zijde) te hoog is kan de waterkering daardoor ook eroderen (slijten, kapot gaan) waardoor er een bres in de waterkering ontstaat. Hierdoor zal water (met een hoge snelheid) het gebied binnen stromen.
2. Piping: door een waterstandsverschil tussen de waterzijde en de landzijde van de waterkering gaat via de grond onder de dijk water stromen. Als het drukverschil te groot is worden er grond-

- deeltjes meegevoerd waardoor een pijpvormige holle ruimte onder de waterkering kan ontstaan. De waterkering boven deze pijp kan inzakken waardoor er een verlaging in de waterkering ontstaat. Als er gronddeeltjes worden meegevoerd verkleurt het water achter de waterkering (binnendijks). Als helder water binnendijks stijgt is er sprake van kwel. Bij kwel is er geen kans op het doorbreken van de waterkering, dat kan pas als de waterstand nog hoger wordt en de stroomsnelheid onder de waterkering toeneemt waardoor wel gronddeeltjes worden meegevoerd.
3. Stabiliteitsverlies: doordat er water tegen de waterkering staat zal deze langzaam in gewicht toenemen. Doordat het gewicht toeneemt zal deze eerder de neiging hebben om af te schuiven (naar beneden zakken) dan wanneer deze droog is. Door deze afschuiving kan er een gat in de waterkering ontstaan. Het begin van afschuiven is tijdens hoogwater zichtbaar doordat er in de lengterichting van de waterkering een scheur ontstaat.
 4. Erosie van de grasmat: door hoge golven of stroming tijdens een hoogwater kan de grasmat van de waterkering beschadigen, waardoor de grond onder de grasmat zichtbaar wordt. Door de golven of stroming kan de ondergrond langzaam wegspoelen waardoor er een gat in de waterkering ontstaat waardoor het water naar binnen kan stromen.

De waterkering kan ook nog op andere manieren bezwijken, maar dan moet er sprake zijn van het samenvallen van twee of meer gebeurtenissen. Denk hierbij aan een storm waardoor bomen op of vlakbij de waterkering ontwortelen, of de combinatie van hoogwater en een aardbeving die een inzakkende waterkering veroorzaken.

Bij een doorbraak worden de dijkwachten, personeel en hulpverleners geïnstrueerd het gebied te verlaten, voor zover dat nog niet gebeurd was. Inspectie kan middels een bijstandsaanvraag bij Defensie worden overgenomen door bijvoorbeeld helikopters (visuele inspectie) en/of de inzet van jachtvliegtuigen (optische inspectie) en drones. Afhankelijk van de aard en omvang kan een extra inspectie worden gedaan om te controleren of de calamiteit zich buiten het direct getroffen gebied verder kan uitbreiden. Via de interne berichtgeving wordt de gehele organisatie ingelicht van de doorbraak en zal men ook elders alert zijn op eventuele (dreigende) doorbraken.

Het is niet realistisch te veronderstellen dat een bres die eenmaal gevormd is binnen afzienbare tijd kan worden gedicht. Op de betreffende locatie is bij bresvorming geen personeel en materieel voorhanden, de algehele bereikbaarheid is naar verwachting slecht en door de hoge stroomsnelheid zijn pogingen de bres te dichten op voorhand vruchteloos. Pas als de stroomsnelheid afneemt zullen maatregelen veilig uitvoerbaar zijn, maar dan heeft de inundatie al plaatsgevonden. Op basis van geografische informatie, weersverwachting, berekeningen en de gemeten waterstanden of mogelijk op basis van geprepareerde inundatiekaarten, kan een prognose worden gemaakt over de omvang en diepte van de inundatie. Als ervoor gekozen is het Impact Analyse Team (IAT) te activeren, (let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2), kan het IAT de rol ten aanzien van de prognostisering van de impact op zich nemen.

Na de doorbraak moet in het rampgebied rekening worden gehouden met de volgende omstandigheden:

1. In het gebied kunnen overlevenden, slachtoffers en verdrinken vee aanwezig zijn;
2. Het gebied is mogelijk slecht toegankelijk wegens ondergelopen en beschadigde wegen;
3. Schade en instortingsgevaar van gebouwen en andere objecten;
4. Afwezigheid van nutsvoorzieningen;
5. In toenemende mate milieu-hygiënische en gezondheidsrisico's door lekkage van olie, benzine, riolering, rotting, stankoverlast et cetera;
6. Sociale en maatschappelijke ontwrichting;
7. Ramptoerisme.

5.3 Melding & alarmering / Op- en afschaling

Het falen van een kering of het ontstaan van wateroverlast binnendijks zal snel worden opgemerkt door burgers, aanwezige hulpdiensten of dijkwachten van Waterschap Limburg. Opschaling bij het falen van een waterkering hangt af van het op dat moment geldende GRIP-niveau en de te verwachten binnendijkse impact en/of knelpunten. Op het moment dat op basis van een snelle inschatting aanzienlijke binnendijkse impact wordt verwacht, geldt het volgende handelingsperspectief:

1. Er is nog geen sprake van een opschaling: zodra een waterkering faalt zonder dat er regionaal is opgeschaald voor hoogwater, is het advies om op te schalen naar GRIP 3 met CoPI in verband met de bestuurlijke besluiten die genomen moeten worden en de behoefte aan lokale coördinatie. Als het te overstromen gebied meerdere gemeenten betreft, is het aan te raden op te schalen naar GRIP 4.
2. Er is al opgeschaald naar GRIP 2: indien reeds is opgeschaald naar GRIP 2 vanwege de hoogwatersituatie, geldt het advies om verder op te schalen naar GRIP 3 met CoPI. Wederom vanwege de bestuurlijke besluiten die naar verwachting genomen moeten worden en de behoefte aan lo-

kale coördinatie. Opnieuw geldt dat, als het te overstromen gebied meerdere gemeenten raakt, het aan te raden is op te schalen naar GRIP 4.

3. **Er is al opgeschaald naar GRIP 4:** indien reeds is opgeschaald naar GRIP 4 vanwege de hoogwatersituatie, geldt het advies om het GRIP niveau niet te wijzigen maar wel een CoPI te alarmeren ten behoeve van de lokale coördinatie. De voorzitter veiligheidsregio is in dit geval reeds belast met de algehele coördinatie over de bestrijding van de hoogwatersituatie, maar doet dit voor wat betreft de bestrijding van de gevolgen van de dijkdoorbraak in nauwe afstemming met de burgemeester van de incidentgemeente(n).

Indien geen of nauwelijks binnendijkse impact verwacht wordt, kan het volstaan om de situatie met een CoPI af te handelen. Zorg in elk geval altijd dat een liaison van Waterschap Limburg deelneemt in het CoPI om de lokale gevaarstelling te duiden.

5.4 Leiding & Coördinatie

In bovenstaande paragraaf is beschreven dat het bij een (dreigende) dijkdoorbraak met aanzienlijke binnendijkse impact aan te raden is op te schalen naar bestuurlijk niveau (GRIP 3 of 4) in afstemming met de burgemeester van de betreffende incidentgemeente of de voorzitter veiligheidsregio. Dit vanwege de bestuurlijke besluiten die naar alle waarschijnlijkheid genomen moeten worden, zoals het evacueren van bedreigde gebieden, crisiscommunicatie of het afgeven van een noodbevel. Ook zal een dijkdoorbraak met aanzienlijke binnendijkse impact (denk aan eventuele gewonde/dodelijke slachtoffers en grote economische schade) regionale of zelfs landelijke uitstraling hebben. GRIP 4 biedt daarnaast in een dergelijke situatie de mogelijkheid voor de burgemeester van de incidentgemeente om de rol van burgervader/-moeder op zich te nemen.

5.5 Informatiemanagement

Breng in geval van een dijkdoorbraak zo snel mogelijk de potentiële binnendijkse impact in kaart. Neem in elk geval de volgende onderdelen op in het beeld:

1. Om welke dijktraject gaat het (nummer + bedreigde dorpen);
2. In welke gemeente(n) is impact te verwachten?;
3. Wat is het maximaal te overstromen gebied (real case + worst case);
4. Hoe hoog kan het water in het bedreigde gebied komen te staan?;
5. Is er impact bij (de processen van) onze vitale- en crisispartners te verwachten?;
6. Aanwezige kwetsbare objecten (verminderd zelfredzamen, industrie, vitale infrastructuur, vee etc.);
7. Veiligheid personeel in het bedreigde gebied (is hulpverlening / herstel mogelijk?).

Voor het in kaart brengen van de potentiële impact is het noodzakelijk de expertise van Rijkswaterstaat en Waterschap Limburg te betrekken. Met behulp van de afvoerverwachting van Rijkswaterstaat kan het waterschap namelijk een berekening maken over de impact van het falen van de hoogwaterbeveiliging. Als ervoor gekozen is het Impact Analyse Team (IAT) te activeren (let op! Het team is nog niet geformaliseerd, zie paragraaf 6.2), neemt het IAT deze rol op zich. Er zit echter een tijdsduur verbonden aan deze berekening.

5.6 Evacuatie

Bij een dreigende dijkdoorbraak zijn de volgende punten voor het besluiten tot een evacuatie van belang:

1. Kunnen er nog herstelmaatregelen worden uitgevoerd?
 1. Zo ja, hoeveel ruimte en tijd is er nog om herstelmaatregelen uit te voeren?
 2. Zo nee, wanneer wordt de dijkdoorbraak verwacht?
2. Hoeveel tijd is er nog voor het eventueel opstarten van evacuaties en het voorbereiden van een noodverordening?
3. Wat gaat het schadebeeld zijn en wat is de te verwachte omvang van het effectgebied?
 1. Wat zijn de kwetsbare objecten in dit effectgebied en hoeveel verminderd-zelfredzame personen bevinden zich in het gebied?
 2. Indien wordt gekozen voor een evacuatie: hoe dient deze uitgevoerd te worden en welke knelpunten zullen er hierbij optreden? Denk aan vervoer (mogelijk pendelen Defensie), maar ook aan weigeraars en verminderd-zelfredzame personen.

Indien evacuatie geen reële optie meer is, dient zo snel mogelijk crisiscommunicatie opgestart te worden om levensreddend handelingsperspectief te verspreiden (zie par. 5.7). Wanneer evacuatie wel nog

mogelijk is, dient zo snel mogelijk te worden gestart met het ontruimen/ evacueren van het getroffen gebied (zie par. 6.4).

5.7 Crisiscommunicatie

Evacuatie wel mogelijk:

Als het in geval van een dreigende dijkdoorbraak nog mogelijk is om het gebied te evacueren, is het af te raden de WAS-palen te activeren. Deze zorgen er immers voor dat personen naar binnen gaan met de ramen en deuren gesloten. Verstuur wel zo snel mogelijk een NL-Alert met het dringende advies het gebied (benoem de bedreigde dorpen) te verlaten. Start ook zo snel mogelijk communicatie op via de live blogs van de veiligheidsregio, gemeenten en rampenzender en verspreidt hierbij kaartmateriaal van het getroffen gebied.

Evacuatie niet meer mogelijk:

Indien er (door een acute dijkdoorbraak) geen tijd meer is voor evacuatie van het gebied, is crisiscommunicatie met een handelingsperspectief om personen zichzelf in veiligheid te laten brengen de beste optie. Advies is om gebruik te maken van zowel de WAS-palen als NL-Alert. WAS-palen zijn de snelste wijze van alarmeren maar dit zorgt ervoor dat mensen binnenblijven met de ramen en deuren gesloten. Activeren van WAS-palen wordt altijd opgevolgd door een NL-Alert met handelingsperspectief om naar de hoogste verdieping te gaan. Start ook zo snel mogelijk communicatie op via de live blogs van de veiligheidsregio, gemeenten en rampenzender en verspreidt hierbij kaartmateriaal van het getroffen gebied.

5.8 Poldereffecten (kwelwater en gebiedseigen water)

Kwelwater en gebiedseigen water staan ook wel bekend als poldereffecten en zorgen tijdens een hoogwater-situatie voor wateroverlast achter de dijken. Dit kan leiden tot schade aan zowel exterieur en interieur van gebouwen en vitale infrastructuur die daardoor buiten gebruik kunnen raken. Kwelwater is water dat via de ondergrond onder de waterkering van buiten- naar binnendijks gebied stroomt. Naast kwelwater kan ook gebiedseigen water voor problemen zorgen. Door extreme neerslag kan in het binnendijks gebied ook sprake zijn van te veel water in zowel de rioleringen als de oppervlaktewateren die normaal overstorten of vrij afstromen in de Maas (zie hoofdstuk 3.7). Doordat deze in een hoogwatersituatie zijn afgesloten kunnen ook hier problemen ontstaan. Zo kan de aanvoer dusdanig zijn dat er sprake is van onvoldoende pompcapaciteit. Ook kan er overlast optreden bij onbekende en daardoor onvoorziene locaties.

Op veel locaties zijn er al fysieke maatregelen genomen door het aanleggen van een nieuwe waterkering. Tevens zijn er ook maatregelen genomen om poldereffecten tegen te gaan:

1. Er wordt door Waterschap Limburg bij kwelwater bekeken of er overlast optreedt. Mocht dit niet zo zijn zal er niet meteen gepompt worden omdat juist dan het drukverschil groter wordt en het juist water aantrekt.
2. Om gebiedseigen water tegen te gaan worden watergangen afgesloten zodat de verbinding met de Maas wordt verbroken. Om te voorkomen dat het gebiedseigen water problemen oplevert plaatst het waterschap pompen. Het water wordt dan van binnendijks naar buitendijks gebied gepompt.
 - 1.

De omstandigheden rondom kwel- en gebiedseigen water kunnen zich snel ontwikkelen. Hierdoor is het noodzakelijk een beroep te doen op de beschikbaarheid en analyse van actuele informatie om de juiste beslissingen te kunnen nemen. Ook de beschikbaarheid van extra pompcapaciteit is in deze situatie allerminst geborgd, er van uit gaande dat alle eigen middelen al zijn ingezet. De preparatie dient dus gericht te zijn op het:

1. Organiseren van extra pompcapaciteit via meerdere noodpompen;
2. Waarborgen continuïteit van het beheer van de al geïnstalleerde pompen;
3. Lokale voorzieningen treffen voor het operationeel maken van noodpompen;
4. Verdelen noodpompen over het gebied / prioriteren van gebieden;
5. Plaatsen en operationaliseren noodpompen.

Indien kwelwater zich voordoet dient op de volgende punten ingezet te worden:

1. Op de bekende locaties worden door Waterschap Limburg pompen ingezet en is het pompeil dusdanig afgestemd om wateroverlast aan infrastructuur te voorkomen. Daar waar het niet voor overlast zorgt, wordt het water niet weggepompt. Wellicht wordt zelfs water ingelaten om drukverschil op gevoelige locaties te verminderen waar dit mogelijk is.

2. Indien wegen niet meer toegankelijk zijn door het kwelwater, dienen deze door de gemeenten te worden afgesloten.
3. Er kan alsnog wateroverlast optreden door kwelwater als de pompen te laat geplaatst zijn, er sprake is van uitval of sprake is van onvoldoende pompcapaciteit door te veel aanbod van kwelwater.

6 Organisatorische kaders

6.1 Inleiding

Voorgaande hoofdstukken in het operationele deel hadden elk betrekking op de hoogwaterscenario's die zich in Limburg kunnen voordoen en de bijzonderheden ten aanzien van de randvoorwaardelijke crisisbeheersings-processen. Dit hoofdstuk heeft betrekking op de generieke organisatorische kaders die op alle scenario's van toepassing zijn. Achtereenvolgens komen aspecten van internationale samenwerking, burgerparticipatie, evacuatie en de nafase aan de orde.

6.2 Impact Analyse Team

Het Impact Analyse Team behelst een team specialisten waarvan men voornemens is deze in te zetten na het behalen van bepaalde criteria van waterhoogtes bij hoogwater. Het team is echter nog niet geformaliseerd, op het moment van schrijven wordt het team geformeerd. Stem daarom altijd met betrokken organisaties af over de mogelijkheid tot activatie. De ROL's van de veiligheidsregio's nemen hiertoe het initiatief. Onderstaande betreffen de kaders voor het formeren van het team en betreft enkel een advies op basis van beschikbaarheid.

Wanneer duiding van het situationeel waterbeeld noodzakelijk is, kan het IAT worden opgeroepen. Het uitgangspunt hierbij is om één provinciaal team te formeren dat beide Regionale Operationele Teams (ROT's) adviseert: het Impact Analyse Team (IAT). Het IAT heeft een adviserende functie richting de beide ROT's over de te verwachten afvoeren en waterstanden, kwetsbare plekken in primaire- en secundaire keringen, knelpunten en te overstroomde gebieden.

Het IAT staat niet op piket en wordt door elke organisatie bemest op vrije instroom. Het IAT wordt voorgezeten door een operationeel leidinggevende van de veiligheidsregio en komt bij elkaar in het hoofdkantoor van Waterschap Limburg in Roermond. Voorafgaand aan de ROT-vergaderingen wordt een videoverbinding tot stand gebracht van het IAT naar (een deel van) het ROT (tenminste ROL, IM en liaisons WL en RWS). Afhankelijk van de situatie kan gekozen worden voor één digitale meeting met beide ROT's en het IAT of een aparte meeting per ROT. Zie hoofdstuk 4.3.3 en 3.2.2 voor een richtwaarde ten aanzien van het oproepen van het IAT.

Bezetting

Het IAT bestaat tenminste uit de volgende functionarissen, die dienen te worden opgeroepen uit 'vrije instroom':

1. Een operationeel leidinggevende van een van beide veiligheidsregio's (voorzitter IAT);
2. Een Hoogwatercoördinator van Rijkswaterstaat;
3. Een Adviseur Hydrologie van Waterschap Limburg;
4. Een Leider Adviesteam Waterkeringen Maas van Waterschap Limburg;
5. Een informatiemanager of -coördinator van de veiligheidsregio.

Inhoudelijk deskundigen van de deelnemende partijen of landelijke organisaties kunnen op verzoek, naar behoefte, zitting nemen in het IAT.

Zodra besloten is het IAT te activeren, zorgt elke organisatie voor de juiste bemensing vanuit de eigen organisatie op vrije instroom, want voor de leden van het IAT geldt géén piketregeling. Omdat een IAT meerdere dagen actief moet kunnen zijn, is het belangrijk voor de diverse rollen en functies voldoende personen beschikbaar te hebben. In alle gevallen geldt daarom: zorg zo snel mogelijk voor een rooster waarin de concrete bemensing van alle rollen/functies is uitgewerkt. Dit rooster dient door de voorzitter van het IAT te worden vastgesteld en geïnitieerd.

6.3 Internationale samenwerking

De Maas, maar ook enkele zijrivieren in Limburg, vinden hun oorsprong in het buitenland. Zo ontspringt de Maas in Frankrijk, de Roer en de Geul in België en de Niers in Duitsland. Dit kan betekenen dat extreem weer in de vorm van extreme neerslag in het buitenland ook grote gevolgen kan hebben voor Nederland. De neerslag zal namelijk zorgen voor een stijging van de waterstand in het buitenland die middels een hoogwatergolf ook Nederland zal passeren.

Internationaal overleg tussen de waterpartijen is daarom cruciaal, zowel in de warme- als de koude fase, om grensoverschrijdend watermanagement goed in te richten. Deze internationale samenwerking

is niet alleen belangrijk om waterstijgingen in het buitenland vroegtijdig te signaleren, maar is ook van belang om het peil- en stuwmanagement op elkaar af te stemmen. Ook dit kan immers effecten teweegbrengen aan Nederlandse zijde in de vorm van een snelle piek in een hoogwatergolf. Naast contacten tussen de waterdiensten onderling is het ook belangrijk dat de crisisdiensten elkaar snel kunnen vinden.

Afspraken Dienst noodplanning en crisisbeheer Luik en -Limburg

De Maas komt de veiligheidsregio Zuid-Limburg binnen bij Eijsden en vormt zelfs voor een groot gedeelte de grens tussen België en Nederland. Mede daarom zijn afspraken met DNC Limburg en DNC Luik gemaakt ten aanzien van wederzijdse informatievoorziening. De afspraken hebben betrekking op het informeren over acute situaties en evacuaties ten tijde van een hoogwater Maas. Ook zullen beide organisaties respectievelijk LCMS danwel ICMS uitlezen. Contact verloopt via de IM-ROT als liaison EMRIC zoals in het plan informatie-uitwisseling van EMRIC is verwerkt.

6.4 Burgerparticipatie

Tijdens crises zijn er meer mensen die spontaan hulp aanbieden; spontane burgerinitiatieven. Deze ontwikkelingen worden door de gemeenten en veiligheidsregio's omarmd. Ten aanzien van burgerparticipatie zijn er twee documenten ontwikkeld.

6.4.1 Handreiking spontane burgerinitiatieven

Er is een handreiking opgesteld waarin operationeel is uitgewerkt hoe om te gaan met spontane burgerinitiatieven voor de crisisorganisaties van beide Limburgse Veiligheidsregio's, gemeenten en de beide waterbeheerders. Deze handreiking kan tijdens een incident gebruikt worden om burgerinitiatieven te stroomlijnen. Het is aan gemeenten om van dit draaiboek een lokale doorvertaling te maken en uitvoering te geven aan dit draaiboek.

6.4.2 Format buurt draaiboeken

Naast de handreiking hoe als gemeenten/veiligheidsregio om te gaan met burgerinitiatieven is er ook een draaiboek ontwikkeld voor 'buurten' binnen een gemeente. In dit draaiboek is uitgewerkt hoe verenigingen, vrijwilligersorganisaties, dorpsraden en inwoners bij (naderend) hoogwater over de situatie geïnformeerd kunnen worden en wat zij kunnen doen om te helpen. Daarnaast biedt dit draaiboek concrete aanwijzingen, zodat burgers aan de slag kunnen (bijvoorbeeld met het vullen en plaatsen van zandzakken, omhoog plaatsen meubilair, aanwijzingen ten behoeve van persoonlijke veiligheid). Het draaiboek dient, in samenwerking met gemeenten, zo uniform mogelijk uitgewerkt te worden om regionale coördinatie mogelijk te maken.

6.5 Evacuatie

Bij een hoogwatersituatie of mogelijke dijkdoorbraak waarbij gebieden worden bedreigd, dient rekening te worden gehouden met een mogelijke evacuatie van verschillende gebieden. Deze paragraaf beschrijft kaders, handelingsperspectief en het proces waarmee rekening moet worden gehouden.

6.5.1 Evacuatiestrategie

In de beide Limburgse veiligheidsregio's is een generiek evacuatieplan beschikbaar. De hoogwatercrisis van 2021 heeft echter aangetoond dat er behoefte is aan een specifiek plan voor de uitvoering van evacuaties bij hoogwaterscenario's binnen de verschillende gemeentes. Om uniformiteit te bewerkstelligen in de gemeentelijke uitwerkingen is een handreiking met een bijbehorend invulformat opgesteld waaraan gemeenten lokaal uitvoering kunnen geven[1]. De strategieën zijn beschikbaar en vormen voor gemeenten het startpunt voor de gemeentelijke invulling van de lokale uitwerking.

6.5.2 Het te evacueren gebied bepalen

Zodra bekend is dat een gebied (mogelijk) moet worden geëvacueerd, is de eerste stap het inzichtelijk maken van de omvang van het gebied en welke waterhoogte daar verwacht wordt.

Voor het inzichtelijk maken van mogelijk te overstromen binnen- en buitendijkse gebieden zijn op basis van diverse 'standaard golven' (afvoerscenario's) reeds overstromingskaarten met inundatiegebieden ontwikkeld door Rijkswaterstaat. Deze inundatiekaarten zijn beschikbaar in LCMS.

Daarnaast kan het ook nodig zijn om bij meer specifieke situaties en omstandigheden, zoals een dreigende dijkdoorbraak, de mogelijke overstromingen en effecten in beeld te brengen. Rijkswaterstaat levert hiervoor de gebruikelijke afvoerwachting aan via de hoogwaterberichtgeving, op basis waarvan Waterschap Limburg de mogelijke overstromingen en effecten meer specifiek in beeld kan brengen. Hierbij dient, ook afhankelijk van de situatie en complexiteit, rekening te worden gehouden met de nodige rekentijd. Bij het uitvoeren van een berekening zijn er namelijk verschillende factoren welke complexiteit met zich meebrengen als de weersomstandigheden, het verloop van de afvoer, de waterstand en de duur van het hoogwater. Een precieze radius berekenen van de impact van de doorbraak is in een acute situatie daarom mogelijk niet haalbaar.

Om een situatie van een acute dijkdoorbraak te voorkomen lopen op verschillende gezette tijden dijkwachters door het gebied om de waterkeringen te controleren. Bij verwachte grote problemen worden

deze vroegtijdig herkend en kan al worden begonnen met herstelwerkzaamheden en een berekening en de daaruit voortkomende maatregelen.

Vervolgens dient door het ROT in kaart te worden gebracht welke kwetsbare objecten in het bedreigde gebied liggen en welke gevolgen kunnen optreden bij een dijkdoorbraak of door de hoogwatergolf. Bij deze objecten valt te denken aan:

1. Locaties met verminderd zelfredzamen, zoals ziekenhuizen, huisartsenposten- en praktijken, ambulanceposten, verpleeg- en verzorgingshuizen, kinderdagverblijven en gebouwen met functies in openbare orde en veiligheid;
2. Agrarische bedrijven met vee;
3. Industrie (aanwezigheid gevaarlijke stoffen);
4. Riolering;
5. Spoorlijnen;
6. Verkeersroutes en doorgaande wegen;
7. Elektriciteitsstations;
8. Gasknooppunten;
9. GSM masten;
10. Drinkwatervoorzieningen / waterinnamepunten.

[1] Tijdens het schrijven van dit rampbestrijdingsplan is aan gemeenten gevraagd om de lokale evacuatieplannen conform handreiking en invulformat uit te werken. De meeste gemeenten zijn klaar of in de afrondende fase.

6.5.3 Noodmaatregelen en tijdsfactor

Bij een acute ramp of ernstige vrees daarvoor, waarbij bewoners of burgers ernstig gevaar lopen en waar de reguliere bevoegdheden niet het gewenste effect hebben, kan de burgemeester van de desbetreffende gemeente of, in geval van een GRIP 4-situatie de voorzitter van de veiligheidsregio, gebruik maken van noodbevoegdheden (noodbevel dan wel noodverordening). Om een evacuatie in goede banen te kunnen leiden is het vroegtijdig opstellen van een noodverordening dan wel noodbevel noodzakelijk. De indicatie voor het opstellen hiervan is een te verwachten overstroming of dijkdoorbraak. De burgemeester c.q. voorzitter veiligheidsregio bedient zich van het advies van de Algemeen Commandant Politie (ACP) en het Openbaar Ministerie omtrent de concepttekst van de noodverordening / noodbevel.

Bij een evacuatie zijn de gemeente en politie de handhavende partij om mensen te vragen, dan wel te sommeren om weg te gaan en om te kijken of er nog achterblijvers zijn. Een belangrijk aspect is om te vermelden hoe de handhavende partij dient om te gaan met weigeraars. De ACP adviseert omtrent de noodzaak van extra juridische kaders ten behoeve van de politionele handhaving van de openbare orde en rechtsorde en stemt af met het Openbaar Ministerie. Voor de uitvoering c.q. handhaafbaarheid van deze extra bevoegdheden is het van belang dat er eenduidige bepalingen worden opgenomen.

Bij het afroepen van een noodverordening of noodbevel ter evacuatie, dient rekening gehouden te worden met de tijdsfactor. Tot het daadwerkelijk ontruimd zijn van het betreffende gebied zit namelijk een geruime tijdsduur, afhankelijk van de grootte van het te ontruimen gebied. Ook mogelijke complicerende factoren, bijvoorbeeld de aanwezigheid van veel kwetsbare objecten, kan de evacuatie bemoeilijken. Laatstgenoemde is een belangrijk aandachtspunt voor zowel het ROT als het RBT, omdat een beslissing om te evacueren hierdoor sneller zal moeten worden genomen. Het vroegtijdig benoemen van een mogelijke beslissing tot evacuatie kan leiden tot 'vrijwillige evacuatie', wat zorgt voor verlichting in het aantal te ontruimen personen. Crisiscommunicatie speelt hierin een cruciale rol. Het betrekken van de liaisons van Rijkswaterstaat voor de afvoerverwachtingen en Waterschap Limburg voor de standzekerheid van de waterkering en eventuele duiding van een mogelijke overstroming op basis van beschikbare overstromingskaarten of aanvullende berekeningen, is van belang om tijdig te kunnen bepalen wanneer evacuatie noodzakelijk is en wanneer deze opgestart moet zijn.

Bij het NIPV (NIPV.nl) zijn de bevoegdhedenschema's voor de burgemeester en voorzitter veiligheidsregio te vinden betreffende het gebruik van noodmaatregelen als een noodverordening en een noodbevel. Dit betreffen:

1. Bevoegdhedenschema 1 – Rampenbestrijding algemeen (Rubrieken 3 en 4);
2. Bevoegdhedenschema 2 – Openbare orde (Rubrieken 3 en 4).

6.5.3.1 Overlastgevende toestroom publiek

Bij grootschalige incidenten is er vaak sprake van een overlastgevende toestroom van publiek. Hiervoor kunnen noodmaatregelen worden ingesteld (door de voorzitter veiligheidsregio of het lokaal bevoegd

gezag), welke te vinden zijn in de artikelen 172, 175 en 176 van de gemeentewet (zie bevoegdheden-schema's 1 en 2 NIPV). Stem bij het opstellen van deze noodmaatregelen altijd af met de politie (Adviseur GBT/RBT Politie).

Afschaling

Een belangrijk aandachtspunt in de overgang naar de nafase (de nazorgfase) bij het afschalen naar een lager GRIP-niveau betreft ook de afgegeven noodmaatregelen. Afschaling zorgt er namelijk voor dat noodbevelen c.q. noodverordeningen die eerder waren afgekondigd door de voorzitter Veiligheidsregio onder het lokaal bevoegd gezag van de Burgemeester hernieuwd afgestemd moeten worden met de politie en in verband met behoefte, eenduidigheid en handhaafbaarheid hernieuwd dienen te worden vastgesteld en afgekondigd.

6.5.4 Evacuatie van verminderd zelfredzamen

Voor de inventarisatie van zorgbehoefte van of inwoners die afhankelijk zijn van een goede stroomvoorziening is veel tijd vereist (Huisartsen, thuiszorgorganisaties, het centrum voor thuisbeademing en het dialysecentrum spelen hierbij een belangrijke rol). Een tijdige berekening van de effecten van een dijkdoorbraak is daarom van cruciaal belang voor de GHOR. Indien mogelijk moeten GHOR-acties 24 uur van tevoren worden ingezet. Het inzetten op communicatie rond vrijwillige evacuatie is een actie die, bij verwachting van overstroming, wordt opgestart in samenspraak met crisiscommunicatie en de GHOR in verband met de aanwezigheid van zorgbehoefte personen.

Bij te verwachten extreem hoge waterstanden moet vroegtijdig contact worden opgenomen met locaties waar zich verminderd en niet-zelfredzame personen bevinden. Naast de impact van het mogelijk moeten evacueren van de verminderd- en niet-zelfredzame personen, heeft hoogwater ook betrekking op de bereikbaarheid van de ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen. Ondanks de verbeteringen van de waterkeringen, waardoor het water deze ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen pas bij extreem hoge waterstanden zou kunnen bereiken, is het vroegtijdig opstarten van communicatie met deze partijen noodzakelijk, juist omdat er bij extreme waterstanden achtereenvolgens meerdere probleemgebieden zullen ontstaan. De GHOR heeft een belangrijke functie in de communicatie met ziekenhuizen en woon- en zorginstellingen zodat zij vroegtijdig op de hoogte zijn. Voor de verdeling van taken tussen de GHOR en Bevolkingszorg is binnen de VRZL een werkkaart beschikbaar (bijlage I).

6.5.5 Evenementen

Naast de aanwezigheid van de gebruikelijke inwoners in een gebied, dient ook rekening te worden gehouden met grote groepen personen, welke aanwezig zouden kunnen zijn bij evenementen en op evenementenlocaties (zoals het MECC). De druk op de hulpdiensten kan in de evacuatiefase worden verminderd door deze evenementen vroegtijdig af te gelasten, aangezien hierdoor het aantal te evacueren personen afneemt. Hiervoor is het van groot belang dat, zodra zeer hoge waterstanden worden verwacht, evenementen die mogelijk impact gaan ondervinden snel inzichtelijk worden gemaakt. Deze inventarisatie wordt uitgevoerd door de sectie bevolkingszorg en de resultaten ervan worden door de IMROT in LCMS verwerkt.

6.5.6 Toerisme

Naast de aanwezigheid van de gebruikelijke inwoners in een gebied, dient ook rekening te worden gehouden met toeristen, die aanwezig zouden kunnen zijn op campings of andere logies-locaties rondom de uiterwaarden van zowel de Maas als de beken en zijrivieren en in mogelijk te evacueren gebied. Voornamelijk in de zomerperiode kan dit tot een grotere hoeveelheid personen binnen een gebied leiden. In de opvanglocatie kan dit voor een groter aanbod aan op te vangen personen leiden, omdat zij vaak spullen (denk aan campers/caravans/bagage) achter hebben moeten laten. De locatie van campings, vaak dicht gelegen aan uiterwaarden, kan bij een hoogwater in de zomer al snel problemen opleveren. Ook liggen campings vaak in lastig bereikbare locaties, waardoor isolatie van toepassing kan zijn. Waterschap Limburg en gemeenten alerteren campings in geval van een te verwachten hoogwater, maar toch kan isolatie optreden. In de zomerperiode dient hier vanuit Bevolkingszorg/Gemeenten extra aandacht voor te zijn.

6.5.7 Evacuatie van vee

De zorgplicht voor dieren, levend in de natuurlijke omgeving ligt bij de natuurorganisaties. De zorgplicht van landbouwdieren (vee) ligt primair bij de veehouder. De veehouder is daarmee zelf verantwoordelijk voor het evacueren van vee. De lokale overheid houdt hier in de planvorming rekening mee conform het Landelijk Crisisplan Hoogwater en Overstromingen. De "Leidraad voor het evacueren van vee" van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat beschrijft de taken en bevoegdheden van de betrokken partijen. Indien agrarische bedrijven met vee worden bedreigd, dient de evacuatie van vee te worden voorbereid. Dit is onmogelijk zonder intensieve samenwerking met de agrarische sector. Het vroegtijdig informeren van liaisons van de agrarische sector is van belang omdat enkele veehouderijen al in een vroegtijdig stadium overlast zouden kunnen ondervinden van hoogwater. Per scenario zijn er afspraken gemaakt ten aanzien van het informeren van de LLTB als Limburgse afgevaardigde voor de land- en tuinbouwsector door de IMROT.

6.5.8 Opschorten wegwerkzaamheden

In geval van een evacuatie van grotere gebieden dienen afvoerroutes beschikbaar te zijn voor vertrekkend verkeer. Het is daarom raadzaam om vanuit de sectie Informatiemanagement en/of Bevolkingszorg bij Rijkswaterstaat, de provincie Limburg en de evacuatiegemeente(n) na te gaan of er wegwerkzaamheden zijn aan belangrijke verkeersaders in het gebied. Indien noodzakelijk geacht kan de voorzitter veiligheidsregio aan de betreffende verkeersverantwoordelijke organisatie het verzoek doen om de wegwerkzaamheden op te schorten.

6.5.9 Handhaving openbare orde en rechtsorde in geëvacueerd gebied

De politie is procesverantwoordelijke voor de handhaving van de openbare orde- en rechtsorde. Dit gebeurt door het geëvacueerde gebied zoveel mogelijk in samenwerking met ketenpartners af te zetten en af te schermen en op te treden bij incidenten en calamiteiten.

Daar waar er zich bijzondere of vitale objecten in het geëvacueerde gebied bevinden en waar buiten het risico van hoogwater een dreiging op rust, kan het noodzakelijk zijn om aanvullende maatregelen te treffen.

6.5.10 Hersteltijd en terugkeer

Zodra de hoogwatergolf de gemeente is gepasseerd zullen geëvacueerde inwoners zo snel mogelijk willen terugkeren naar hun woning. De hersteltijd na een overstroming is afhankelijk van allerlei factoren. Denk aan:

1. De omvang van de overstroming;
2. De veiligheid in het overstroomde gebied;
3. Beschikbaarheid van mensen en materiaal;
4. Het watervrij zijn van het gebied;
5. Het functioneren van vitale infrastructuur (hierbij ook gas- en elektraproblematiek in woningen);
6. Het herstel van sociale structuren (scholen, openbaar vervoer, winkels)

Het ROT coördineert de (gefaseerde) terugkeer van inwoners uit ontruimd gebied. Hierbij is het van belang om pas over te gaan tot terugkeer als het waterschap aangeeft dat dit veilig kan. Na het passeren van de hoogwatergolf zullen dijkspecteurs van het waterschap inspecties gaan uitvoeren. Pas na inspectie waarbij geen bijzonderheden zijn aangetoond, kunnen gebieden weer worden vrijgegeven.

6.6 Nafase hoogwater

Nafase bestaat uit alle maatregelen die na een ramp of crisis genomen moeten worden om terug te keren naar een 'normale' situatie. Het betreft maatregelen gericht op '**nazorg**' en '**herstel**' van mensen, middelen en materialen.

Na extreem hoge waterstanden en zeker na een daadwerkelijke overstroming of dijkdoorbraak, werken de gevolgen voor de crisispartners nog geruime tijd door. Alle partijen zijn in het gebied actief, elk met de eigen taken en verantwoordelijkheden. De schade moet worden geïnventariseerd en het gebied moet veilig en watervrij worden gemaakt. Om de waterkeringen weer veilig te maken worden maatregelen voorbereid en uitgevoerd. Hiervoor is intensieve afstemming en coördinatie met alle betrokken partijen noodzakelijk. Daarvoor is het van groot belang om vanuit het operationele crisisteam een goede overdracht te laten plaatsvinden naar de incidentgemeente(n) middels een overdrachtsdocument, zodat de nafase op een adequate wijze opgestart c.q. opgepakt kan worden. Zowel het overdrachtsdocument als het procesplan nafase zijn naar aanleiding van de evaluaties geactualiseerd en op hoofdlijnen verbeterd.

6.6.1 Watervrij maken van het overstroomd gebied

Als de situatie stabiel is kan begonnen worden met het herstellen van het gebied. De eerste stap hierin is het watervrij maken van het gebied. Hierbij moeten onderstaande activiteiten worden uitgevoerd. Inventariseren situatie en capaciteit bepalen:

1. Lokaliseren bressen / doorsteken;
2. Bepalen van de stroomsnelheid, de omvang van het ondergelopen gebied en waterstanden;
3. Capaciteit bepalen aanwezige gemalen, bijvoorbeeld de rioalgemalen van de gemeenten (in overleg met de gemeenten, Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg (WBL));
4. Pompcapaciteit bepalen;
5. Bepalen beschikbare capaciteit aan noodpompen in en buiten het gebied;
6. Inventariseren capaciteit van afvoer onder vrij verval (dijk doorsteken).

Organiseren noodbeheer en gemalen:

1. Waarborgen continuïteit van het beheer van de gemalen en pompen;
2. Activeren noodpompen en gemalen;

3. Lokale voorzieningen treffen voor het operationeel maken van noodpompen;
4. Verdelen noodpompen/ prioriteren van gebieden (ook afhankelijk van behoefte van ROT);
5. Plaatsen en operationaliseren noodpompen.

6.6.2 Operationele en bestuurlijke restpunten

Nadat de hoogwatergolf de veiligheidsregio is gepasseerd, kunnen er nog operationele en bestuurlijke restpunten zijn die opgepakt moeten worden in het proces nafase (zie 6.5.4). Denk aan:

1. Kwelwater;
2. Terugkeer bevolking of herhuisvesting;
3. Voedselvoorziening;
4. Gezondheid (zowel lichamelijk als ook psychisch);
5. Herstel infrastructuur;
6. Milieu (in verband met mogelijke aanwezigheid rivierslib);
7. Opruimwerkzaamheden;
8. Financiële afhandeling;
9. Infectieziekten;
10. Evaluaties naar de oorzaak/ aard van de ramp en het functioneren van de crisisbeheersingsorganisaties.

6.6.3 Herstellen van waterkeringen

Waterschap Limburg kan starten met de herstelwerkzaamheden zodra het gebied / dijkkring weer watervrij is. Het waterschap stelt een plan van aanpak op en er wordt op korte termijn gestart met de herstelwerkzaamheden. Het dijktraject moet te allen tijde gesloten zijn voor een nieuw hoogwater met een definitieve- of noodkering. Inspectie van de primaire waterkeringen is na elk hoogwater noodzakelijk, en niet alleen in geval van een dijkdoorbraak. Zodra het water is gezakt vinden de inspecties plaats door de dijkwachten en -inspecteurs van Waterschap Limburg.

6.6.4 Overdracht en organisatie nafase

Het realiseren van een goede overdracht tussen de crisisorganisatie en de getroffen incidentgemeente(n) is een wezenlijke factor. Het inventariseren van thema's en adviseren over (uitvoering van) de nafase van het incident komt daarbij op de eerste plaats.

Het Regionaal Operationeel Team (ROT) is opdrachtgever voor het opstellen van een overdrachtsdocument preparatie nafase. De Algemeen Commandant Bevolkingszorg (AC-Bz) is eindverantwoordelijk voor het opstellen en overdragen van het overdrachtsdocument preparatie nafase. Het overdrachtsdocument geeft de thema's weer die in de nafase opgepakt dienen te worden en dient als input voor de incidentgemeente(n) om een plan van aanpak nafase op te stellen. Het is van belang dat alle, in het ROT betrokken, partijen vanuit hun eigen organisatie relevante input leveren voor de nafase van de incidentgemeente(n).

Na overdracht van de acute naar de nafase is het college van burgemeester en wethouders van de incidentgemeente(n) verantwoordelijk voor de activiteiten in de nafase. De aard en omvang van de ramp bepaalt het vervolg en het verloop van de nafase.

Regionaal Operationeel Team: nafase is in de basis een verantwoordelijkheid van de incidentgemeente(n). Om te voorkomen dat elke organisatie bij alle individuele gemeenten moet aansluiten in het kader van de nafase, dient er een structuur te worden bedacht die voor alle betrokken organisaties werkbaar is. Er kan daarom gekozen worden het ROT in afgeslankte vorm actief te laten blijven. Als er niet voor gekozen wordt om een afgeslankt ROT actief te laten blijven, wordt minimaal geborgd dat er een duidelijke en voor iedereen werkbare (project)structuur staat, met duidelijk eigenaarschap en een volledig overdrachtsdocument (betreft de verantwoordelijkheid van de sectie bevolkingszorg).

In de nafase gelden voor het ROT/de kolommen de volgende uitgangs- en aandachtspunten:

1. Het ROT schaaft niet af voordat er een duidelijk en volledig overdrachtsdocument is opgeleverd met een (project)structuur die voor iedereen (inclusief de waterpartners) werkbaar is;
2. Borg een proces waarbij de regionale coördinatie op de nafase pas overgedragen wordt als er lokaal geen ondersteuning meer nodig is.
3. Koester de inzet van alle betrokkenen, die langdurig zijn ingezet en indrukken momenten hebben meegemaakt. Doe recht aan die inzet door goede nazorg te bieden. Het ontwikkelen van een protocol rondom nazorg is onderdeel van de nafase en betreft een verantwoordelijkheid van alle individuele organisaties zelf. Overweeg hierbij een gecombineerde aanpak.
4. Controleer bij afschaling de impact op de afgegeven noodmaatregelen (zie hoofdstuk 6.5.3.1).

Waterschap Limburg: het waterschap heeft haar eigen monodisciplinaire activiteiten met betrekking tot de nafase van hoogwaterincidenten. Deze maatregelen bestaan uit de volgende onderdelen:

1. Afbreken preventieve maatregelen;
2. Opruimen zwerfvuil in beken en bij keringen;
3. Inspectie en herstel;
4. Bij doorbraak: zorgen dat de continuïteit van de organisatie is geborgd (pompcapaciteit, bemensing);
5. Watervrij maken overstroomd gebied;
6. Afbouwen maatregelen;
7. Monodisciplinaire evaluatie.

Een uitgebreidere beschrijving van deze processen is terug te vinden in de verschillende hoogwater bestrijdingsplannen van Waterschap Limburg.

Rijkswaterstaat: bij Rijkswaterstaat bestaat de nafase/nazorg uit de volgende onderdelen:

1. Inspecteren en vrijgeven van de vaarweg.
2. Inspectie/herstel van kunstwerken, oevers en eventuele persleidingen.
3. Het opruimen van het zwerfvuil binnen het beheersgebied op haar eigen terreinen op de oever en uiterwaard. Het doel daarbij is de verschillende functies van de rivier, onder andere veiligheid voor vaartuigen en kunstwerken, te waarborgen.
4. Analyse/duiding van risico's en advies over het achtergebleven rivierslib. Indien nodig kan de Milieu Ongevallen Dienst (MOD) worden ingeschakeld voor monsternamen. De duiding van de resultaten voor de volksgezondheid gaan via het RIVM en de Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS) van de GGD.

GGD: voor acties aangaande infectieziekten en gezondheidsrisico's voor de bevolking (bijv. door het vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit rivierslib) zal de GGD, afdelingen Infectieziektebestrijding en Medische Milieukunde, betrokken moeten worden om te beoordelen of er geen gezondheidsschade veroorzaakt wordt. De Milieu Ongevallen Dienst (MOD) levert hierbij de resultaten aan en de GGD zal, mogelijk in samenspraak met het RIVM, hier duiding aan geven.

Regionale crisisorganisatie bevolkingszorg:

De regionale crisisorganisatie Bevolkingszorg zorgt in opdracht van het ROT voor het opstellen en overdragen van het overdrachtsdocument preparatie nafase. Bij voorkeur wordt de incidentgemeente(n) al tijdens de acute fase betrokken bij het opstellen van dit document. De ACBz brengt het concept overdrachtsdocument ter bespreking en vaststelling in het (laatste) ROT overleg. Hierbij wordt om relevante input gevraagd van alle in het ROT betrokken partijen. Na vaststelling in het ROT draagt de ACBz (eventueel na bespreking met de coördinerend gemeentesecretaris) het overdrachtsdocument over aan de gemeentesecretaris van de incidentgemeente(n).

Incidentgemeente(n)

Na overdracht van de acute fase naar de nafase is het van belang dat de incidentgemeente(n) de werkzaamheden, gericht op nazorg en herstel, zo snel mogelijk overneemt. Afhankelijk van de aard en omvang van de ramp moet een keuze gemaakt worden met betrekking tot de (bestuurlijke) aansturing en de lokale uitvoeringsorganisatie. Indien nodig formeert de incidentgemeente(n) (tijdelijk) een projectorganisatie nafase. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het generieke procesplan nafase van Bevolkingszorg.

Overige kolommen: voor de overige kolommen geldt dat zij terugvallen op de reguliere nazorgplannen en het rampbestrijdingsproces nazorg waarvoor bevolkingszorg verantwoordelijk is.

Bijlagen

1. **A. Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg**
2. **B. GMK-blad Hoogwater Maas**
3. **C. GMK-blad Hoogwater zijrivieren**
4. **D. Overzicht watergangen uitmondend in de Maas**
5. **E. Convenant hoogwaterberichtgeving Limburg**
6. **F. Instructie Informatiemanager ROT**
7. **G. Format situatierapportage gemeenten**
8. **H. Multidisciplinaire Actielijst (VRZL)**
9. **I. Werkkaart bevolkingszorg en GHOR verminderd zelfredzamen (VRZL)**
10. **J. Onderliggende documenten (niet opgenomen in bijlagen)**
11. **K. Impact externe partners**
12. **L. Overzicht documenten**
13. **M. Evacuatiestrategie**

Bijlage A. Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg [1]

[1] Betreft een voorbeeldversie. De actuele/definitieve versie is opgenomen in de operationele systemen van de VRLN, VRZL en GMK-L.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg		MIK RBP Hoogwater Limburg		veiligheidsregio limburg-noord																																																																															
Doelstelling		Hoogwaterberisping, aanpak, aanpak en opschaling																																																																																	
<ul style="list-style-type: none"> Met RBP en de MIK Hoogwater Limburg hebben betrekking op zowel de zijrivieren als de Maas. De MIK adverteert voor bestaand risico op de aandachtspunten van wateroverlast. De operationele kaarten, die achterliggende MIK, benoemen de algemene aandachtspunten en van hoogwater die op alle scenario's van toepassing zijn. In het RBP staat per zijrivier de verschillende starttijden- en aanpak/waarde benoemd. 		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Code groen (tot 1250m³/s)</th> <th>Code geel (1250 t/m 2000m³/s)</th> <th>Code oranje (2000 t/m 2600m³/s)</th> <th>Code rood (>2600m³/s)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> Fase groen loopt tot een afvoer van 1250m³/s St. Pieter. Afvoer (overzicht) bij 2000m³/s St. Pieter naar MKB en CoCo. Afvoer CaCo MIK is gepatenteerd over waterstand Maas bij 2000m³/s. Start Informatievoorziening van hoogwater vanaf 2000m³/s. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Fase geel loopt tot een afvoer van 2000m³/s St. Pieter. Afvoer 1250m³/s. IMROT en Ovd-B's worden geïmplementeerd. Afvoer 1500m³/s: aanpak Ovd / Kemoering, RCB politie, Ovd-B's, AOB, (H)Ovd-B's en ACG's. Start 2x per dag hoogwaterberisping met afvoerwachtingen van Rijkswaterstaat. Start plaatsing van pompen en sluisen van coupures door Waterschap Limburg. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Fase oranje loopt tot een afvoer van 2600m³/s St. Pieter. Start aanpak GRP-2 na Kemoering bij bereiken 2000m³/s St. Pieter en als nodig een verbodte doorvrijing naar 2250m³/s binnen 12 uur. In per dag hoogwaterberisping van Rijkswaterstaat. Mogelijke opschaling politie naar 5000. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Fase rood start vanaf een afvoer van 2600m³/s St. Pieter. Start aanpak GRP-4 in beide Veiligheidsregio's bij bereiken van 2000m³/s St. Pieter. In per dag hoogwaterberisping van Rijkswaterstaat. Mogelijkheid tot overstromen gebieden vanaf 3000m³/s. </td> </tr> </tbody> </table>				Code groen (tot 1250m ³ /s)	Code geel (1250 t/m 2000m ³ /s)	Code oranje (2000 t/m 2600m ³ /s)	Code rood (>2600m ³ /s)	<ul style="list-style-type: none"> Fase groen loopt tot een afvoer van 1250m³/s St. Pieter. Afvoer (overzicht) bij 2000m³/s St. Pieter naar MKB en CoCo. Afvoer CaCo MIK is gepatenteerd over waterstand Maas bij 2000m³/s. Start Informatievoorziening van hoogwater vanaf 2000m³/s. 	<ul style="list-style-type: none"> Fase geel loopt tot een afvoer van 2000m³/s St. Pieter. Afvoer 1250m³/s. IMROT en Ovd-B's worden geïmplementeerd. Afvoer 1500m³/s: aanpak Ovd / Kemoering, RCB politie, Ovd-B's, AOB, (H)Ovd-B's en ACG's. Start 2x per dag hoogwaterberisping met afvoerwachtingen van Rijkswaterstaat. Start plaatsing van pompen en sluisen van coupures door Waterschap Limburg. 	<ul style="list-style-type: none"> Fase oranje loopt tot een afvoer van 2600m³/s St. Pieter. Start aanpak GRP-2 na Kemoering bij bereiken 2000m³/s St. Pieter en als nodig een verbodte doorvrijing naar 2250m³/s binnen 12 uur. In per dag hoogwaterberisping van Rijkswaterstaat. Mogelijke opschaling politie naar 5000. 	<ul style="list-style-type: none"> Fase rood start vanaf een afvoer van 2600m³/s St. Pieter. Start aanpak GRP-4 in beide Veiligheidsregio's bij bereiken van 2000m³/s St. Pieter. In per dag hoogwaterberisping van Rijkswaterstaat. Mogelijkheid tot overstromen gebieden vanaf 3000m³/s. 																																																																						
Code groen (tot 1250m ³ /s)	Code geel (1250 t/m 2000m ³ /s)	Code oranje (2000 t/m 2600m ³ /s)	Code rood (>2600m ³ /s)																																																																																
<ul style="list-style-type: none"> Fase groen loopt tot een afvoer van 1250m³/s St. Pieter. Afvoer (overzicht) bij 2000m³/s St. Pieter naar MKB en CoCo. Afvoer CaCo MIK is gepatenteerd over waterstand Maas bij 2000m³/s. Start Informatievoorziening van hoogwater vanaf 2000m³/s. 	<ul style="list-style-type: none"> Fase geel loopt tot een afvoer van 2000m³/s St. Pieter. Afvoer 1250m³/s. IMROT en Ovd-B's worden geïmplementeerd. Afvoer 1500m³/s: aanpak Ovd / Kemoering, RCB politie, Ovd-B's, AOB, (H)Ovd-B's en ACG's. Start 2x per dag hoogwaterberisping met afvoerwachtingen van Rijkswaterstaat. Start plaatsing van pompen en sluisen van coupures door Waterschap Limburg. 	<ul style="list-style-type: none"> Fase oranje loopt tot een afvoer van 2600m³/s St. Pieter. Start aanpak GRP-2 na Kemoering bij bereiken 2000m³/s St. Pieter en als nodig een verbodte doorvrijing naar 2250m³/s binnen 12 uur. In per dag hoogwaterberisping van Rijkswaterstaat. Mogelijke opschaling politie naar 5000. 	<ul style="list-style-type: none"> Fase rood start vanaf een afvoer van 2600m³/s St. Pieter. Start aanpak GRP-4 in beide Veiligheidsregio's bij bereiken van 2000m³/s St. Pieter. In per dag hoogwaterberisping van Rijkswaterstaat. Mogelijkheid tot overstromen gebieden vanaf 3000m³/s. 																																																																																
<p>Wisselstanden en afvoer en Maas</p> <ul style="list-style-type: none"> De afvoer geeft de hoeveelheid water per tijdsverloop weer, welke door de Maas in m³/s wordt afgevoerd. De waterstand geeft de hoogte van de Maas weer en het wordt uitgedrukt in (normale) meter ten opzichte van NAP (m + NAP). RWS gebruikt de (verwachte) afvoer bij meetpunt Sint Pieter om de verwachte waterstanden bij omliggende meetpunten als bijv. Bovenbinnen te berekenen. De berekeningssituaties zijn in het hoogwaterbericht van RWS te vinden. Factoren van invloed op de hoogte van de waterstand zijn het veldplan van gronden/gebieden, het stroomprofiel van de Maas en de waterstand van de zijrivieren. In het hoogwaterbericht van RWS is de waterstand per meetpunt en de verwachte waterstand per kilometer te vinden. Er zijn 35 meetpunten langs de Maas. De uitvoerders van bestrijdingsmaatregelen baseren het moment van uitvoeren op basis van de waterstand van het dichtstbijzijnde meetpunt per gemeente. 		<p>Informatiemanagement</p> <ul style="list-style-type: none"> De IMROT start zijn werkzaamheden met behulp van de RBP-structuur en met actief de voorbereide LCM's-activiteit vanaf 1250m³/s. De IMROT informeert de LTB bij een afvoer van 1500m³/s en opschaling naar GRP-2. De IMROT bereikt de basiss van het Waterschap Limburg en Rijkswaterstaat (in evenwiel met de samenwerkingspartners van de LTB) om de afvoer van de hoogwater gerelateerde informatie, de acties en beschikbare inductiegegevens en -aanpak van RWS. Indien de opbouw van hoogwaterberisping faalt of er andere knelpunten ontstaan levert de waterloos deze melding aan bij de IMROT. Alle waterpartij, WML en veiligheidsregio's werken heterofoon in LCM's en importeren elkaar berichten. Er is impact bij vitale partners te verwachten. Informatiekanalen van beide veiligheidsregio's stemmen af voor contact met partners. Overname het inschakelen van een extra-informatiemanager of -coördinator die namens beide regio's regieering en bevestigde maakt. 																																																																																	
<p>Aandachtspunten ROL</p> <ul style="list-style-type: none"> Denk aan inventarisatie van verminderd- en niet-zelfredende personen met daarbij een bijzonder aandachtspunt voor de woon- en zorginstellingen en streekhuizen van GRP-2. Gebieden lopen minder snel onder maar worden wel geïsoleerd. Denk daarom vroegtijdig aan een aanpak voor pendelvervoer en defensieactiviteit van de RWS van Defensie. Indien de wateroverlast een hoge waarde bereikt zullen vroegtijdig meerdere gebieden onderling worden overgenomen. Denk aan het vroegtijdig informeren en maken van een evacuatievoorziening van de BRZO-gebieden (na RBP). Gebruik voor het bepalen van de te evacueren gebieden de inventarisatie van RWS in LCM's en de draaiboeken van gemeenten / multitechtelijke. Zorg voor het vroegtijdig opstellen van een noodvoorziening voor de te evacueren gebieden en vermeld hoe om te gaan met weigert. Maak vroegtijdig de afweging om te gaan evacueren, in verband met de tijdsfactor die verwacht met zich meebrengt. Stem voor het duiden van hoogwaterstanden af met RWS en Waterschap Limburg. Op basis van de hoogwaterberichten wordt, per meetpunt en kilometer, de verwachte waterstand aangegeven. Werk conform de vorderingen welke in afstemming is met de berisping van RWS. Omdat hoogwater doorgaans meerdere dagen kan duren, dient iedere kolom zo snel mogelijk een aflossingschema op te stellen voor de vervanging van het personeel. Voor het proces bevelen en bewaken dient de politie vroegtijdig vitale objecten binnen het gebied te evacueren gebieden te inventariseren. Stem voor het proces mobiliteit vanaf GRP-2 of tussen de AC-P en de AC-B in verband met de wegafsluitingen van de gemeenten. Houd bij het proces mobiliteit rekening met evacuatie routes voor zowel de BR, metoers. Houd rekening met rampscenario's in het getroffen gebied, bereid daarom vroegtijdig een noodvoorziening voor. Denk bij het opschalen naar GRP-2 aan het informeren van de betrokken burgemeesters (Afstemming tussen AC-Bu en ROL). Denk aan het inschakelen van actuele en toekomstige evenementen in het bevestigde gebied (zie Sectie B). 		<p>Coördinatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Vanaf opschaling GRP-2 ligt de coördinatie van de crisiscommunicatie bij de Veiligheidsregio. Crisiscommunicatie verloopt in nauw contact met de ketenpartners. Stem vroegtijdig crisiscommunicatie over eventuele evacuatie op. Hierdoor kunnen mensen vroegtijdig zelf besluiten te evacueren (juistige evacuatie), -aanpak verminderd-zelfredende te zijn of spullen verplaatsen. Zoek daarom afstemming met de GHOR om onrust onder niet-afgevaardigde en afgevaardigde te voorkomen. Zodra opschaling wordt naar GRP 2 of wanneer een afvoer van 1500 m³/s bereikt en stoffe doorstroomt naar 2000 m³/s wordt verwacht, geeft het advies om een samenwerkingspartner te activeren. Het uitgangspunt is om één provinciaal team te formeren dat beide ROL's adviseert (over a afvoeren, waterstanden en te evacueren gebieden): het Impact Analyse Team (IAT), voor de inschaling van het IAT, de het RBP. 																																																																																	
<p>Leiding en coördinatie</p> <ul style="list-style-type: none"> De afvoer van 1500 m³/s wordt verwacht, geeft het advies om een samenwerkingspartner te activeren. Het uitgangspunt is om één provinciaal team te formeren dat beide ROL's adviseert (over a afvoeren, waterstanden en te evacueren gebieden): het Impact Analyse Team (IAT), voor de inschaling van het IAT, de het RBP. 		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Afvoer (m³/s)</th> <th>GRP</th> <th>Fase</th> <th>T</th> <th>J</th> <th>I</th> <th>A</th> <th>S</th> <th>T</th> <th>Coördinatie (IAT)</th> <th>IMROT</th> <th>IMROT</th> <th>IMROT</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1250</td> <td>0</td> <td>Groen</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> <td>12:00</td> </tr> <tr> <td>1500</td> <td>1</td> <td>Geel</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> <td>13:00</td> </tr> <tr> <td>2000</td> <td>2</td> <td>Oranje</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> <td>14:00</td> </tr> <tr> <td>2600</td> <td>3</td> <td>Rood</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> <td>15:00</td> </tr> <tr> <td>3000</td> <td>4</td> <td>Rood</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> <td>16:00</td> </tr> </tbody> </table>				Afvoer (m ³ /s)	GRP	Fase	T	J	I	A	S	T	Coördinatie (IAT)	IMROT	IMROT	IMROT	1250	0	Groen	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	1500	1	Geel	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	2000	2	Oranje	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	2600	3	Rood	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	3000	4	Rood	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00
Afvoer (m ³ /s)	GRP	Fase	T	J	I	A	S	T	Coördinatie (IAT)	IMROT	IMROT	IMROT																																																																							
1250	0	Groen	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00	12:00																																																																							
1500	1	Geel	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00																																																																							
2000	2	Oranje	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00																																																																							
2600	3	Rood	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00	15:00																																																																							
3000	4	Rood	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00	16:00																																																																							
<p>Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Hoogwater Limburg</p> <p>Doelstelling</p>																																																																																			
<p>Scenario's</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor beide veiligheidsregio's is in afstemming met het Waterschap bepaald welke beken/zijrivieren een gevaar kunnen vormen bij een hoge afvoer. Voor de VRLN betreffen dit de Grote Maasbeek, Maas, Rier, Soelen en de Turpdrayse beek. Voor de VRZL betreffen dit de Iyterbeek, Golenbeek, Geul, Gulp, Jeker, Selenbeek, Neerbeek en Worm. De afvoersnaren per beek staan in het RBP. 		<p>Aanpak, opschaling en leiding en coördinatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Wanneer een zijrivier/beek een waterstand van dreigende wateroverlast bereikt, wordt bij Waterschap Limburg een regie team opgesteld. Hierbij wordt ook de veiligheidsregio geïnformeerd, welke een Ovd / Kemoering zal opstarten. Bij dreigende wateroverlast geeft het advies om op te schalen naar GRP-2. Wanneer een beek of zijrivier veel wateroverlast veroorzaakt binnen één gemeente, is het advies om verder op te schalen naar GRP-3. Wanneer deze zijrivier meerdere gemeenten aandoet en in meerdere gemeenten voor grootvrijage wateroverlast zorgt, kan de voorzitter veiligheidsregio op advies van de ROL, opschalen naar GRP 4. 																																																																																	
<p>Zijrivieren en hoogwater Maas</p> <ul style="list-style-type: none"> Wanneer zich een situatie van een Maasafvoer van meer dan 2.000 m³/s voordoet met veel neerslag berekend op/uit hoge waterstanden in de zijrivieren, dienen uitnodigingen van zijrivieren in de Maas extra aandacht te worden door de buitenwachten van Waterschap Limburg en de veiligheidsregio's van de brandweer. Het kan zich namelijk ook betreffen van water voerden. In het RBP is een opsomming van de betreffende zijrivieren te vinden. 		<p>Informatiemanagement</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij het bereiken van 'rood rood / wateroverlast' informeert de IMROT de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LTLB). De IMROT informeert de basiss van Waterschap Limburg in verband met de bewakings- en prognoses. Dit is vanaf dreigende wateroverlast en de wateroverlast van de brandweer. Denk aan het importeren van relevante tabellen uit de LCM's-activiteiten van de waterpartijen. Maak gebruik van de beschikbare kaartlagen in LCM's (denk hierbij ook aan overstromings/inundatiegegevens van de beken en zijrivieren). De IMROT kan voor eventuele zijrivieren gebruik maken van de multi-actieve voor duiding van probleemgebieden. 																																																																																	
<p>Doelstelling</p>																																																																																			
<p>Scenario's</p> <ul style="list-style-type: none"> Deel van de hoogwaterberisping Ontkenningsgebieden te beschermen bouwen Waterschap Limburg (WML) en gemeente verschillende vormen van hoogwaterberisping op. Denk aan coupures of schuiven. Wanneer dit faalt, ontstaat een acute gevaarlijke situatie voor het landschap gebied. Overstromen van de wateroverlast Wanneer het water een hogere stand bereikt dan de hoogte van de kruis, stroomt deze over de dijk. Hierdoor kan er verstuiking van de dijk ontstaan, waardoor deze instabiel wordt. Overstromen Een daadwerkelijke doorbraak kan meerdere oorzaken hebben, zoals piping, of stabiliteitsverlies door waterdruk. Overstromen Kan water stroomt de ondergrond naar beneden bij gebied en geleidelijk water bereikt het water wat door hevige neerslag of hoge afvoer en het meer kan afstromen in de Maas (na zijrivieren en hoogwater Maas). 		<p>Coördinatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij het (verwachten van het) falen van een leiding waarbij evacuatie niet mogelijk is, is het advies de WML-Palen te activeren. Hierdoor gaan mensen naar binnen. Zin verlaten van een NL alert met handlingsprospectief is dan gewenst. Bij het (verwachten van het) falen van een primaire leiding waarbij evacuatie niet mogelijk is, is het advies om de IMROT-Palen te activeren en burgers om een NL alert met handlingsprospectief te geven, om naar de hoogste verdieping te gaan. <p>Evacuatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij een dreigende dijkdoorbraak zijn de volgende punten voor het beschutten van een evacuatie van belang: <ul style="list-style-type: none"> Kunnen er nog handlingsprospectieven worden uitgevoerd? Hoewel tijd is er nog voor het evenwiel opstarten van evacuatie en het voorbereiden van een noodvoorziening? Wat gaat het schadelijk zijn, wat is te verwachten waterhoogte en wat is de te verwachte omvang van het effectgebied? Wat zijn de kwetsbare objecten in de effectgebied en welke verminderd-zelfredende personen bevinden zich daar? Indien wordt gekozen voor een evacuatie: hoe dient deze uitgevoerd te worden en welke knelpunten zullen er hierbij optreden? Denk aan vervoer (vroegtijdig pendelvervoer), maar ook aan weggevoerd en verminderd-zelfredende personen. 																																																																																	
<p>Veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> Denk aan de eigen veiligheid van hulpverleners in het gebied, zorg voor informatievoorziening naar het veld en geef een handlingsprospectief (trajectplan, PBM's). Stroomtoestand van water veilig naar beneden kan schade veroorzaken. Instabiliteit van bebouwing en meedurende objecten in het water welke gevaar vormen, zijn te verwachten. 		<p>Melding en aanpak bij een (dreigende) dijkdoorbraak</p> <ul style="list-style-type: none"> Melding van het van een falen leiding of andere effecten komt van dijkwachters, burgers of hulpverleners. Duiding is voorbehouden aan specialisten van RWS (dijken beheer) of Waterschap Limburg (dijken Maas). Wanneer de veiligheidsregio nog niet in een opschalings situatie zit, is het advies op te schalen naar GRP-3 met CoRt. Wanneer het opschalingsniveau GRP-2 betreft, is het advies op te schalen naar GRP-3 met CoRt. Wanneer het opschalingsniveau door hoogwater GRP-4 betreft, is het advies dit te behouden en een CoRt te activeren voor lokale coördinatie. In bevestigde gevallen geldt, wanneer er meerdere gemeenten worden geraakt, is het advies op te schalen naar GRP-4. Wanneer er nog geen opschaling naar GRP-4 heeft plaatsgevonden, is het aan te raden om de ROL dit te laten afstemmen met de burgemeester van de incidentgemeente en de voorzitter veiligheidsregio. 																																																																																	
<p>Doelstelling</p>																																																																																			
<p>Informele aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> Watergevoel kunnen hun oorring in het buitenland (Bijle of Duitland) hebben. Dit kan invloed hebben op de hoeveelheid water welke nog komt. Waterpartners hebben contacten- en stemmen af met het buitenland. 		<p>Evacuatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is belangrijk zo snel mogelijk in kaart te brengen wat de kwetsbare objecten in het gebied, te evacueren gebied zijn. Denk hier aan zorginstellingen, maar ook elektronische systemen, BRZO-gebieden of drinkwatervoorzieningen (inname). Maak vroegtijdig de afweging om te gaan evacueren. In verband met de tijdsfactor die evacuatie met zich meebrengt. Het is belangrijk om communicatie rond urgente evacuatie in een actie die, bij verwachting van overstroming, wordt opgestart in samenwerking met crisiscommunicatie en de GHOR in verband met de aanwezigheid van zorgbehoevende personen. Zorg voor communicatie tussen zorginstellingen en GHOR in te evacueren gebied, zodat zij vroegtijdig kunnen voorbereiden op evacuatie. Breng eventueel in het te evacueren gebied in kaart. Voor de evacuatie van vie: de veelvuldig verantwoordelijke (om de LTB). Houw hier toegangswegen voor vj. Stel vroegtijdig een noodvoorziening op en bepaal wat te doen met weigert en niet-omvallen. In geval van een evacuatie van gemeentelijke gebieden dienen afwezigheidsbeschikking te zijn, verzoek aan de verkeersambtenaar voor het opstarten van werkzaamheden voor het bergen van doorstroming. Stem met de politie het proces bevelen en bewaken van het te evacueren gebied, af. Het te evacueren gebied wordt bepaald aan de hand van inundatiekaarten in LCM's en draaiboeken van gemeenten/multitechtelijke. 																																																																																	
<p>Beveiliging</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor burgerparticipatie in een handreiking beschikbaar, de hiervoor de bijlagen van het RBP. Het ommen van burgerparticipatie is hierbij het uitgangspunt, waarbij het belangrijk is om sturing te houden over het proces zodat deze zo effectief mogelijk ingezet kan worden. 		<p>Beveiliging</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is belangrijk zo snel mogelijk in kaart te brengen wat de kwetsbare objecten in het gebied, te evacueren gebied zijn. Denk hier aan zorginstellingen, maar ook elektronische systemen, BRZO-gebieden of drinkwatervoorzieningen (inname). Maak vroegtijdig de afweging om te gaan evacueren. In verband met de tijdsfactor die evacuatie met zich meebrengt. Het is belangrijk om communicatie rond urgente evacuatie in een actie die, bij verwachting van overstroming, wordt opgestart in samenwerking met crisiscommunicatie en de GHOR in verband met de aanwezigheid van zorgbehoevende personen. Zorg voor communicatie tussen zorginstellingen en GHOR in te evacueren gebied, zodat zij vroegtijdig kunnen voorbereiden op evacuatie. Breng eventueel in het te evacueren gebied in kaart. Voor de evacuatie van vie: de veelvuldig verantwoordelijke (om de LTB). Houw hier toegangswegen voor vj. Stel vroegtijdig een noodvoorziening op en bepaal wat te doen met weigert en niet-omvallen. In geval van een evacuatie van gemeentelijke gebieden dienen afwezigheidsbeschikking te zijn, verzoek aan de verkeersambtenaar voor het opstarten van werkzaamheden voor het bergen van doorstroming. Stem met de politie het proces bevelen en bewaken van het te evacueren gebied, af. Het te evacueren gebied wordt bepaald aan de hand van inundatiekaarten in LCM's en draaiboeken van gemeenten/multitechtelijke. 																																																																																	

Bijlage B Gemeenschappelijk Meldkamerblad (GMK-blad) Hoogwater Maas [1]

[1] Betreft een voorbeeldversie. De actuele/definitieve versie is opgenomen in de operationele systemen van de VRLN, VRZL en GMK-L.

Bijlage C Gemeenschappelijk Meldkamerblad (GMK-blad) Hoogwater zijrivieren [1]

[1] Betreft een voorbeeldversie. De actuele/definitieve versie is opgenomen in de operationele systemen van de VRLN, VRZL en GMK-L.

Hoogwater zijrivieren

GMK 104
Blad 2 van 2

INSTRUCTIE MKS

1. Lees instructie muzi.
2. Vraag bij het ontvangen van een melding van mogelijke wateroverlast na om welke beek/zijrivier (en dus regio) en welk afvoerscenario het gaat.
3. Handel conform onderstaand alarmingschema:

Afvoerscenario	Basisafvoer	Waarsaam	Dreigende wateroverlast	Wateroverlast
Alarmering	-	IMROT	DRO/vertoering - ROL - IMROT - HCC	DRO/vertoering - ROL - IMROT - HCC

4. Alarmeer de IMROT in geval van:
 - Mogelijke wateroverlast in een beek/zijrivier die niet in het overzicht onder instructie multi is opgenomen;
 - Een melding van mogelijke wateroverlast waarbij het afvoerscenario onbekend is;
 - Overige meldingen van wateroverlast door herge-meerstag (niet zijpde in bekem of zijrivieren).
5. Handel bij meldingen van hoogwater in de Maas conform GMK-109 hoogwater Maas.

INSTRUCTIE MKA

- 1.

INSTRUCTIE OC

- 1.

Hoogwater zijrivieren

GMK nr 104
Blad 1 van 2

Toepassinggebied: Limburg

HKZ norm: -

Document eigenaar: MMP

Akkoord MMP d.d.: 25-08-2022

Omschrijving: Hoogwater zijrivieren

Versie: 25-08-2022

DOEL:

Doelstelling van deze procedure is dat de beschreven acties voor de meldkamer i.z.m. na ontvangst melding van mogelijke wateroverlast worden uitgevoerd.

VAN TOEPASSING INDIEN:

De CoCo of de meldkamer brandweer per mail of telefonisch een melding ontvangt van Waterschap Limburg met betrekking tot verhoogde waterstanden in beken en zijrivieren in Limburg.

BEVOEGDHEID CENTRALIST:

De centralist is bevoegd om zelfstandig GRIP 1 en 2 af te kondigen op basis van inschatting incident en/of een voorgeschreven opschaling in multi-planning (MK, RP). Bij voorkeur gaat hier te allen tijde afstemming met de hoogst leidinggevende aan vooraf. Opschaling naar GRIP 3 of 4 geschiedt enkel op aangeven van de Regionaal Operationeel Leider (ROL).

INSTRUCTIE MULTI

1. Waterschap Limburg handelt voor de beken en zijrivieren vier afvoerscenario's: basisafvoer (fase groen), waarsaam (fase geel), dreigende wateroverlast (fase oranje) en wateroverlast (fase rood). In onderstaande tabel zijn voor de meest risicovolle beken/zijrivieren in Limburg de verschillende afvoerscenario's weergegeven die waterschap Limburg hanteert.
2. Wanneer zich een situatie van dreigende wateroverlast voordoet, wordt er bij Waterschap Limburg een registeraanvraag actief. Bij formen van een registeraanvraag i.v.m. dreigende wateroverlast wordt de veiligheidsregio via de IMROT of de meldkamer geïnformeerd door de crisiscoördinator. Monitor evenwel de bijzondereheden en informeer zo nodig de IMROT van de betreffende veiligheidsregio's.
3. Vraag bij waterschap Limburg na welk afvoerscenario van toepassing is en op welke beek/zijrivier en zorg dat de alarmering conform alarmingsmatrix (zie MKS) wordt uitgevoerd.

Zijrivier/beek	Veiligheidsregio	Meestpunt (beduid)	Basisafvoer	Waarsaam	Dreigende wateroverlast	Wateroverlast
Eydebeek	VRLN	Eys	0,06 m3/s	5,25 m3/s	6,2 m3/s	9,5 m3/s
Geelebeek	VRZL	Oud-soeteren	1,4 m3/s	25 m3/s	30 m3/s	40 m3/s
Graf	VRZL	Hommersch	0,5 m3/s	10 m3/s	20 m3/s	50 m3/s
Groote	VRLN	Mierlo	0,35 m3/s	5,137 m3/s	8,99 m3/s	12,843 m3/s
Alvoerbeek	VRZL	Alvoerbeek	0,2 m3/s	5 m3/s	8 m3/s	18 m3/s
Jhar	VRZL	Volgt	-	-	-	-
Neret	VRLN	Kessel (D)	3,2 m3/s	10 m3/s	20 m3/s	25 m3/s
Roor	VRLN	jülich (S) / Stah (D)	7,5 m3/s	55 m3/s	60m3/s	120 m3/s
Scherbeek	VRZL	Parf	0,06 m3/s	2,2 m3/s	4 m3/s	6 m3/s
Szain	VRLN	Szain (Grete)	3,09 m3/s	6,837 m3/s	8,217 m3/s	9,338 m3/s
Pungeltype	VRLN	N.L.B.	4,214 m3/s	7,375 m3/s	10,536 m3/s	15,697 m3/s
Beek A2	VRZL	Hammertien	0,42 m3/s	9,217 m3/s	16,147 m3/s	23,067 m3/s
Norm	VRZL	Norm-beek	3,4 m3/s	25 m3/s	32 m3/s	40 m3/s

Bedrijfsvertrouwelijk (B2M)

Bijlage D Overzicht watergangen uitmondend in de Maas [1]

[1] [1] Betreft een voorbeeldversie. De actuele/definitieve versie is opgenomen in de operationele systemen van de VRLN, VRZL en GMK-L.

Naam Watergang in de gemeente	Bij km-raai Maas	Afsluiting doorvoer waterkering
Springbeek	105.1	ja
Wylrebeek	105.9	ja
Rijnbeek	108.4	ja
Stepkensbeek	110.3	ja
Genooyerveldlossing	111.0	ja
Groot Raay	111.1	n.v.t.
Stopbeek	111.2	ja
Baarsdonk	112.0	n.v.t.
Everlosebeek	112.8	n.v.t.
Vorstermolenbeek	113.0	ja
Latbeek	114.3	ja
Salder	115.8	n.v.t.
Haagbeek	117.0	n.v.t.
Molenbeek van Loitum	117.4	n.v.t.
Lottumsche Tassbeek	118.5	ja
Lingsforterbeek	120.2	ja
Aarsbeek	121.0	n.v.t.
Cannegieter	121.5	n.v.t.
Broekhuizer Molenbeek	122.4	ja
Dorp	123.3	ja
Rode Beek (Broekhuizen)	123.8	ja
Kasteel Ooyen	124.4	ja
Gelderns Nierskanaal	124.5	n.v.t.
Maasbroek	125.9	ja
Eisholterbroek	126.5	n.v.t.
Buschweiden	128.1	n.v.t.
Wolterskamp	129.1	ja
Zwartbroeksegraaf	129.4	n.v.t.
Looisegraaf	130.2	ja
Welise Molenbeek	131.9	ja
Tiendshuur	132.5	n.v.t.
Groote Molenbeek	133.1	ja
Oostrumsche Beek	135.0	ja
Papenbeekse Broeklossing	135.1	ja
Ayensebeek	138.2	ja
Veerweglossing	140.5	n.v.t.
Heukelomsebeek en lossing	142.6	ja
Eckelstebeek	144.5	ja
Ossenkamplossing	147.4	n.v.t.
Heijense Leigraaf	151.7	ja
Kleefsebeek	151.7	ja
Niers	157.3	ja
Tielebeek	158.6	ja
Meulenbroekbeek	160.3	ja
Voer / Eijsden	4.5	nee
Zeep / Maastricht	9.8	ja
Heugemwater / Maastricht	11.2	nee
Jeker / Maastricht	12.7	nee
Noordelijke Jekertak / Maastricht	12.7	ja
Kanjel Julianakanaal Limmel	15.5	ja
Kanjel Borgharen	16.2	ja
Oude Kanjel Ifteren	22.5	ja
Geul / Voulwammes	22.5	nee
Oude Broekgraaf / Geulle a/d Maas	25.4	ja
Hemelbeek / Elsloo	28.3	ja
Zijtak Ur / Stein	36.0	nee
Ur / Urmond	37.3	ja
Kingbeek / Grevenbicht	48.3	ja
Ruilbeek / Roosteren	65.2	ja
Leigraaf Molenplas	65.2	ja
Thornerbeek	66.8	ja
Vlootbeek	70.0	nee
Slijbeek	68.0	ja
Breutesgraaf	5.0	ja
Slenk in Herten	77.5	ja
Hambek	78.2	nee
Roer	79.4	ja
Maasnielderbeek	81.2	nee
Zeven Ellen Waterlaat	7.2	nee
Ziep Buggenum	85.5	ja
Leigraaf van Weijershof naar Asselt	86.5	nee
Zwaarveldlossing	86.3	nee
Bypass Neer	88.0	n.v.t.
Neerbeek	88.8	ja
Swalm	89.5	n.v.t.
Afwateringskanaal	90.9	n.v.t.
Lierbeek	93.2	n.v.t.
Huilbeek	94.0	ja
De Weerd	96.5	n.v.t.
Tasbeek	96.5	n.v.t.
Schelkensbeek	97.5	n.v.t.
Boshoekertloop	100.4	n.v.t.
Aalsbeek	101.7	ja
Kwitsbeek	102.5	ja
De Brand	103.3	ja
Middelste Horst	103.8	ja
Engerbeek	103.9	ja

Bijlage F Instructie Informatiemanager ROT [1]

[1] Betreft een voorbeeldversie. De actuele/definitieve versie opgenomen in de operationele systemen van de VRLN, VRZL en GMK-L.

Bijlage RBP Hoogwater: Instructie IMROT

Algemene informatie	
Doelgroep/rol	Limburg
Onderliggende planning	<ul style="list-style-type: none"> • Rangschikking/plan van hoogwater • GMK-staaf hoogwater (3 x 3 x alarmering) • GMK-staaf hoogwater (compleet 3 x 3 x alarmering)
Versiedatum	08-08-2023
Over:	Beleiden van bestuursorgaan/organisatie van de IMROT (type) de verschillende fase van hoogwater in de fase van/of van bestuursorgaan
Vernieuwing reden:	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeenteraden (afwaken) van 1.000 m³ tot 1.000 m³ wordt overvloedig (in normale toestand) • Waterschap Limburg (afwaken) met een regelmatig verslag (afwaken) overvloedig in de fase van/of van bestuursorgaan (in normale toestand)
Vernieuwing voor hoogwater in de fase van/of van bestuursorgaan	
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>

Besluitnummer (BPR)

Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>

Besluitnummer (BPR)

Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>

Besluitnummer (BPR)

Vernieuwing voor hoogwater in de fase van/of van bestuursorgaan	
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>
Algemeen	<p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p> <p>Algemeen</p>

Besluitnummer (BPR)

	<p>4. Tijdens het overleg presenteren het bestuur en informeren de aanwezigen over het ROP (mogelijke (beveiligings) maatregelen, etc.). Zorg dat eventuele wijzigingen en/of andere opmerkingen (aanmerkingen) worden inzichtelijk.</p> <p>5. Bij welke nieuwe progressen van samenwerking (andere activiteiten) moet de focus van het overleg het bestuur in (RAB) en informeren de leden van het ROP (overeenkomstig).</p>
Waarneemingen	
Overeenkomst	Instructie
<p>RAB 1 (na afstemming met de RAB)</p>	<p>1. Neem nota de betrekken bestuursleden van de bestuurs- / RAB de opstelling van RAB 2 af.</p> <p>2. Bij overleg met RAB 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef (RAB) opmerkingen te maken over RAB 1 (over RAB) en zorg te dragen dat RAB, een focus afstemming met het ROP. • Gaan met RAB, af over de taken (RAB) in ROP en informeren de RAB (RAB). <p>3. Instructie informatieovereenkomst ROP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actualiseer het bestuur in (RAB) onder de focus gemeentelijk: <ul style="list-style-type: none"> • Wat is de situatie nu in het bestuursplan? • Wat is het bestuursplan (of) wijziging? • Wat is de progressen van het bestuursplan? • Wat is de veranderingen (aanpak) of een andere vorm de taken? • Overleg over interne situatie tussen het Bestuur (overeenkomst) • Bij welke ROP overleg presenteren het bestuur en informeren het ROP over het ROP (overeenkomst). <p>4. Bij geen opmerking met RAB 2, heeft de stappen van de instructie bij afgevoerd overeenkomstig.</p>

¹ Het is belangrijk om wel te weten dat het Bestuur van een goed gevoel te krijgen hoe deze instructie het mogelijk instructies over de komende dagen. De instructie kan afwijken van wat de gestelde van de progressen (overeenkomst)

Overeenkomst (RAB)

Bijlage G Format Situatierapportage gemeente

Gemeente:

Datum + Tijd:

Sitrap nummer:

Huidige situatie:

Verwachte ontwikkelingen:

Best-case scenario
1.

Worst-case scenario
1.

Real-case scenario
1.

Knelpunten:
(proces, calamiteit)

Besluiten en nieuwe maatregelen van gemeente:

1.

Beslispunten / adviezen voor anderen:

1.

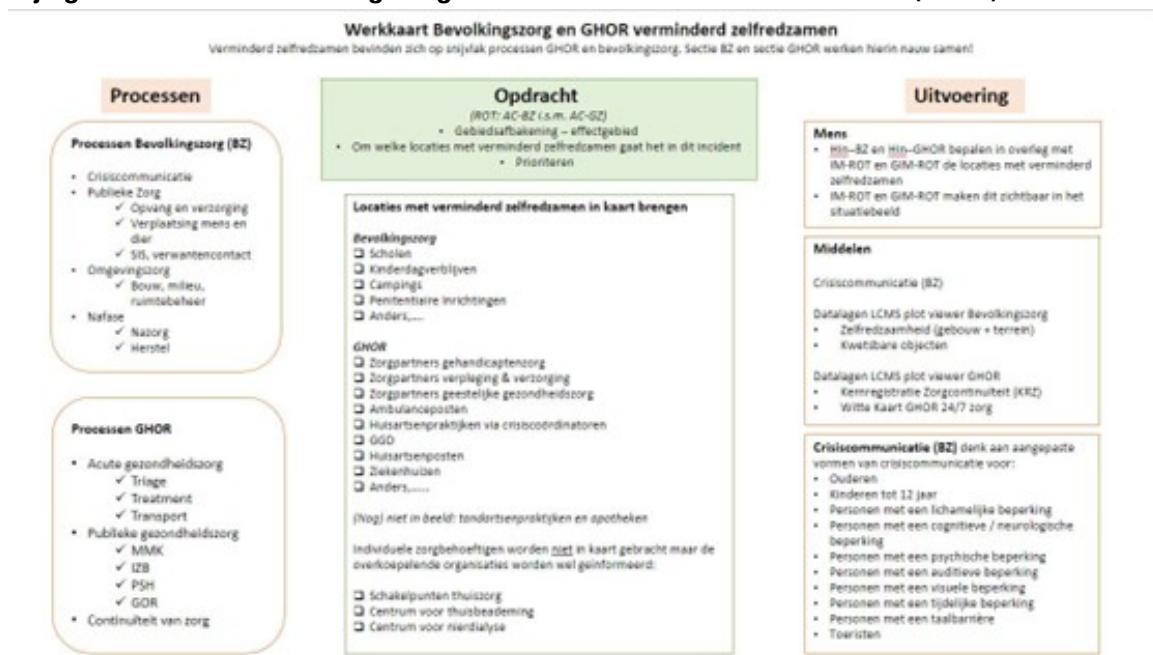
Overige informatie / terugkoppeling:

Bijlage H Multidisciplinaire Actielijst (VRZL) [1]

[1] Betreft een voorbeeldversie. De actuele/definitieve versies zijn opgenomen in de operationele systemen van de VRLN, VRZL en GMK-L.

MULTIDISCIPLINAIRE ACTIELIJST BOOGWATER MAAE										VEILIGHEIDSGREGIO Zuid-Limburg		VERSIE: 01 Definitief	
WVZ	Eigendom	WVZ	Maatsticht	WVZ	Maatregel	WVZ	Stels	WVZ	Standaard	WVZ	Standaard	WVZ	Standaard
01	01	01	01	01	01	01	01	01	01	01	01	01	01
02	02	02	02	02	02	02	02	02	02	02	02	02	02
03	03	03	03	03	03	03	03	03	03	03	03	03	03
04	04	04	04	04	04	04	04	04	04	04	04	04	04
05	05	05	05	05	05	05	05	05	05	05	05	05	05
06	06	06	06	06	06	06	06	06	06	06	06	06	06
07	07	07	07	07	07	07	07	07	07	07	07	07	07
08	08	08	08	08	08	08	08	08	08	08	08	08	08
09	09	09	09	09	09	09	09	09	09	09	09	09	09
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20

Bijlage I Werkkaart bevolkingszorg en GHOR verminderd zelfredzamen (VRZL)

Bijlage J Onderliggende documenten [1]

[1] Genoemde documenten zijn géén onderdeel van dit rampbestrijdingsplan.

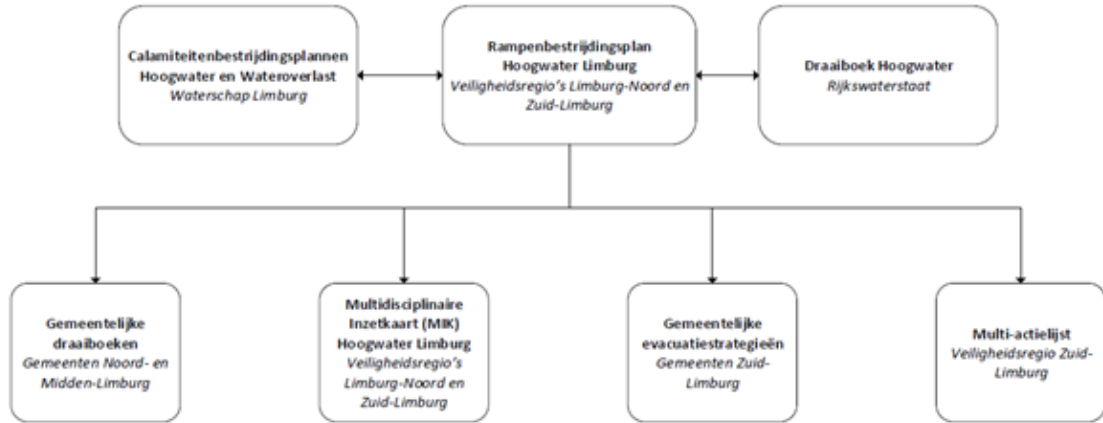
1. Draaiboeken gemeenten
 2. Draaiboek Hoogwater RWS Zuid-Nederland
 3. Calamiteitenbestrijdingsplan (CBP) Maas Hoogwater Waterschap Limburg
 4. Calamiteitenbestrijdingsplan wateroverlast Waterschap Limburg
 1. Diverse deelplannen voor beken en zijrivieren en waterbuffers
-
1. Geautomatiseerd draaiboek calamiteitenbestrijding Waterschap Limburg
 2. Leidraad voor het evacueren van vee (Ministerie EZK)
 3. Landelijk Crisisplan Hoogwater en Overstromingen (Ministerie IenW)
 4. Multidisciplinaire Informatiekaart (MIK) Extreem Weer

Bijlage K Impact externe partners

Organisatie	Gevolgen/taak hoogwater
Chemelot	Kunnen bij problematiek met het Julianakanaal hinder ondervinden doordat de koelwaterinname tijdelijk moet worden gestopt
Enexis	Door hoogwater en diens afvoersnelheid kunnen problemen ontstaan door het wegspoelen van elektraleidingen of onder water gelopen stroomkasten, elektraloze huishoudens tot gevolg.
Gasunie	Door hoogwater en diens afvoersnelheid kunnen problemen ontstaan door het wegspoelen van gasleidingen, met gaslekkages en gasloze huishoudens tot gevolg.
LLTB	Bij hoogwater komen er vaak (landbouw-)dieren in de problemen. De LLTB is de liaison voor de agrarische sector en kan bij problemen met dieren vaak snel te weten komen bij welk bedrijf/persoon deze horen. Ook coördineren zij evacuaties van vee.
Prorail	Bij hoogwater kunnen er problemen op het spoor ontstaan door water op de rails. Probleemgebied Bunde/Meerssen. Daarnaast kan er bij evacuatie besloten worden om het treinverkeer stil te leggen.
Provincie Limburg	Verantwoordelijk voor de N-Wegen in Limburg. Wanneer er N-wegen onder water komen te staan sluiten ze deze af.
Rijkswaterstaat droog	Verantwoordelijk voor de snelwegen. Op de snelwegen A2 en A79 thv Meerssen kunnen problemen ontstaan door opstuwning van water uit de zijrivieren bij waterdoorgangen onder de snelweg. Wanneer deze afgesloten dienen te worden loopt dit via RWS.
Rijkswaterstaat nat	Verantwoordelijk voor Maas (hoogwaterberichtgeving) en Julianakanaal (kanaal en diens dijken)
Waterleiding Maatschappij Limburg	Verantwoordelijk voor het drinkwater in Limburg. Halen dit drinkwater vanuit de Maas, bij hoogwater dus impact door vuil.
Waterschap Limburg	Verantwoordelijk voor de zijrivieren (hoogwaterberichtgeving) en de dijken rondom de Maas.

Bijlage L Overzicht documenten

Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Limburg en daarmee samenhangende planvorming

Bijlage M Evacuatiestrategie Evacuatiestrategie hoogwater Limburg

Versie: 1.0

Datum: 26-09-2023

Bevolkingszorg VRZL & VRLN

Inleiding

Deze evacuatiestrategie is opgesteld naar aanleiding van een onderzoek (VRLN, 2020) naar de succesfactoren voor een evacuatie bij de Maas in Limburg. Hier zijn de ervaringen van de hoogwaterramp in 2021 in Limburg aan toegevoegd. Het resultaat is een generieke evacuatiestrategie hoogwater voor de provincie Limburg. Deze evacuatiestrategie is toepasbaar op alle hoogwaterscenario's waarbij evacuatie van mens en dier aan de orde is. Deze strategie beschrijft de stappen die nodig zijn voor een succesvolle voorbereiding op en uitvoering van evacuatie.

Het document bevat twee delen:

1. Deel 1 is de uitgewerkte strategie voor het ROT en het GBT/RBT.
2. Deel 2 bevat het invulformat voor een evacuatieplan per gemeente.

1.1 Criteria voor een evacuatiebesluit

De beslissing ten aanzien van evacuatie wordt, afhankelijk van het GRIP-niveau, door het GBT of het RBT genomen op basis van een advies van het ROT. Het uit te brengen advies door het ROT wordt opgezet aan de hand van 4 criteria. De 4 criteria die geconcretiseerd moeten worden, zijn hier kort toegelicht. **Het invullen en concretiseren van deze vier criteria is een taak van het ROT.**

Verwachte faalkans

[In deze paragraaf wordt de verwachte faalkans en impact voor de desbetreffende gemeente (per dorp/stad) in kaart gebracht. Dat wil zeggen: benoem bij welke waterstand, welk gebied bedreigd wordt. Voor de Maas en de beken en (zij)rivieren zijn er in de multi-actielijst (VRZL) al momenten opgenomen waarop geëvacueerd zou moeten en wanneer water bewoond gebied bereikt. Daarnaast zijn de inundatiefilmpjes (van RWS) en kaartlagen (VRLN/VRZL) beschikbaar.]

Verwachte impact en gevolgen van de dreiging

[De mate en hoeveelheid (waterhoogte, kuubs/afvoer, stroming) van de overstroming bepalen de impact voor het te overstromen gebied. Op basis van grootte of hoeveelheid kunnen dit bijvoorbeeld zijn:

1. Fysieke verwondingen of overlijden van burgers;
2. Schade aan sociale en economische processen;
3. Schade aan huizen;
4. Burgers die (tijdelijk) zonder onderdak zitten

Verwachte duur van de evacuatie in worstcasescenario

[De verwachte tijdsduur van de evacuatie is een erg belangrijk criteria voor het concretiseren van het besluit ter evacuatie. Wanneer de duur in een bepaalde gemeente langer is, bijvoorbeeld door een te evacueren zorginstelling, moet het evacuatiebesluit eerder vallen en zal capaciteit goed moeten worden verdeeld over de regio.]

Beschikbare middelen

[In deze paragraaf wordt een schatting gemaakt van de hoeveelheid beschikbare middelen vanuit de multi-kolommen voor het uitvoeren van de evacuatie.]

Conclusie

[In deze conclusie wordt een totaaloverzicht van bovenstaande criteria gegeven.

Op basis van de verwachte faalkans, impact en duur en inzicht in de beschikbare middelen dient het ROT een advies aan het GBT of RBT uit te brengen over het wel of niet evacueren van het betreffende gebied.]

criterium

Advies

1. Verwachte faalkans
2. Verwachte impact en gevolgen van de dreiging
3. Verwachte duur van de evacuatie in worstcasescenario
4. Beschikbare middelen

1.2 Evacuatie in stappen

Bij zowel een dreiging van een overstroming als een daadwerkelijk overstroming dienen er verschillende stappen te worden uitgevoerd om een evacuatie succesvol te laten verlopen. Het startpunt van deze stappen is dan ook een GRIP opschaling, zoals te zien in de tabellen in hoofdstuk 1.

De verschillende stappen kunnen worden opgedeeld in twee soorten stappen: **actiestappen en communicatiestappen**. Om hier duidelijk onderscheid in te maken zijn de communicatiestappen gemarkeerd met een groen kopje.

De verschillende stappen zijn opgedeeld in verschillende fasen. Beginnend bij de fase 'voorbereiding evacuatie (GRIP-2). In de daarop volgende fase wordt de evacuatie aangekondigd en uitgevoerd. Nadat de evacuatie heeft plaatsgevonden wordt er overgegaan naar de fase waarin zorg wordt geleverd voor evacuees en achterblijvers. De laatste fase is de terugkeer naar een normale situatie.

1.3 Voorbereiding evacuatie

Stap	Actiehouder
Start ROT & RBT Start van ROT & RBT-vergaderstructuur.	Veiligheidsregio
Faalkans en impact bepalen (criteria 1 en 2) Bepalen faalkans en impact. Gebruik hiervoor de multi-actielijsten Maas en zijrivieren en de lokale evacuatieplannen van gemeenten.	ROT (Multi-actielijst)
Tijd, tempo, duur en middelen bepalen (criteria 3 en 4) Bepalen en inschatten van tijd, tempo en duur factoren. Gebruik hiervoor de multi-actielijsten Maas en zijrivieren en de lokale evacuatieplannen van gemeenten.	ROT (Multi-actielijst)
Breng advies uit aan BT (GBT of RBT) Advies wordt opgesteld op basis van de vier genoemde criteria.	ROT
Besluitvorming evacuatie Het RBT of GBT besluit tot evacuatie. Dit gebeurt zodra het ROT een advies heeft uitgebracht op basis van de vooraf bepaalde criteria voor de evacuatie.	GBT/ RBT en ROT
Communiceer met- en via de media bij een sterke dreiging van overstroming Licht media in over de situatie	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)
Denk na over gevolgen op primaire levensbehoefte bij isolatie van gebieden Neem bijvoorbeeld contact op met supermarkten over de dreigende situatie, mogelijk zorgen voor extra bevoorrading	ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeente)
(Instellingen met) verminderd zelfredzamen waarschuwen (Instellingen met) verminderd zelfredzamen dienen vroegtijdig te worden gewaarschuwd over de mogelijke evacuatie.	ROT, Sectie GHOR ROT, Sectie BZ en Crisiscommunicatie (verdeling op basis van werkkaart verminderd zelfredzamen).
Gerichte communicatie ondernemers Ondernemers kunnen ivm hun bedrijfsactiviteiten een bijzondere groep zijn die vroegtijdig informatie moeten krijgen over wat er van hun verwacht wordt en wat hen te doen staat.	ROT, Sectie BZ en Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente) LLTB voor land- en tuinbouwbedrijven.
Burger waarschuwen Waarschuw de burger over de dreiging van het hoogwater en een mogelijke evacuatie die komen gaat.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente)
Burger alarmeren Wanneer de dreiging van de overstroming verder oploopt dient de burger een nieuwe boodschap te krijgen welke vrijwillige evacuatie al opstart. Bijvoorbeeld het verplaatsen van voertuigen of huisraad zijn berichten die daarbij helpen.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente)
Opvanglocatie(s) inrichten Tijdelijke opvanglocatie(s) inrichten voor de opvang van verminderd zelfredzamen en personen die niet in hun eigen opvang kunnen voorzien.	ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeente)
Stel een noodverordening op Juridisch hulpmiddelen bij evacuatie en voorkomen ramptoerisme.	ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeente)

1.4 Aankondiging evacuatie en uitvoer evacuatie

Stap	Actiehouder
Aankondiging evacuatie Er wordt gecommuniceerd dat er een evacuatie plaats gaat vinden.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente)
Evacuatie van niet – en verminderd zelfredzamen Aan de hand van de prioriteit van verminderd zelfredzamen en mate van dreiging in een gebied worden eerst verminderd zelfredzamen geëvacueerd.	Gemeenten i.s.m. GHOR, Politie en defensie,
Burger adviseren te vertrekken Geef de burger een dringend advies om te vertrekken.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)
Burger 'verplichten' te vertrekken 1. Geef de burger een verplichting om het gebied te verlaten op basis van de opgestelde noodverordening; 2. Geef de burger een ultimatum (tijdstip) om uit het gebied te zijn.	ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)
Evacuatie burgers Burgers worden geëvacueerd uit het gebied.	Gemeenten i.s.m. Politie en defensie.
Evacuatie van dieren en kostbare objecten	Dieren: LLTB voor land- en tuinbouwbedrijven. Kostbare objecten: gemeenten met eventuele hulp.

Evacueer dieren en kostbare objecten uit de bedreigde gebieden. Deze stap is flexibel en wordt wanneer mogelijk vooruitgeschoven.

1.5 Zorg voor evacuees, achterblijvers & omgeving

Stap

Personen in het overstroomde gebied in kaart brengen

Breng in kaart wie er is achtergebleven in het overstroomde gebied en waar deze personen zich bevinden.

Communicatie met achterblijvers

Communiceer met achterblijvers over wat hen te doen staat.

Bepaal benodigde capaciteit voor redden en gereedmaken hulpverleners

Bepaal benodigde capaciteit voor het uitvoeren van redding.

Redden

Red overgebleven burgers uit het overstroomde gebied.

Actiehouder

ROT, Sectie BZ (i.s.m. gemeenten en multi partners).

ROT, Sectie Crisiscommunicatie (i.s.m. gemeente. Veiligheidsregio is leidend)

ROT, Sectie Brandweer, politie, defensie

Brandweer met behulp van Politie en defensie.

Deel 2: Evacuatieplan per gemeente

Een succesvolle evacuatie vergt niet alleen een goede uitvoering van het plan maar vergt ook een goede voorbereiding. Deze voorbereiding dient deels te worden uitgevoerd op gemeentelijk niveau.

In dit deel worden de stappen die uit te voeren zijn op gemeentelijk niveau gepresenteerd in de vorm van een invulformat. Iedere gemeente, waarop de multi actielijsten Maas en zijrivieren van toepassing zijn, hebben eind 2022 het advies gekregen om, op basis van onderstaand invulformat, een lokaal evacuatieplan te maken. Deze lokale evacuatieplannen helpen de gemeenten en de multi partners in de voorbereiding (advies en besluitvorming) op en uitvoering van een daadwerkelijke evacuatie.

De actuele versies van de lokale evacuatieplannen per gemeente zijn beschikbaar via CrisisConnect.

Invulformat gemeentelijk evacuatieplan

Opstellen van een gebiedsaanduiding

[Zie hiervoor de multi-actielijst (VRZL), de inundatiefilmpjes (van RWS) en kaartlagen (VRLN/VRZL). Hierin staat welke gebieden bij welke waterstand moeten worden geëvacueerd.]

Capaciteit infrastructuur

[Breng wegen, spoor en vaarwegen in kaart die relevant zijn voor een evacuatie en beschrijf dit hier. Breng daarnaast ook de vervoersmiddelen, het mogelijk afzetten van routes, de capaciteit van wegen in kaart om een beeld te krijgen van de capaciteit van de infrastructuur.]

Vluchtroutes

[Breng vluchtroutes en alternatieve vluchtroutes in kaart en beschrijf/schets deze hier. Houdt hierbij rekening met isolatie van gebieden die onderlopen binnen de gemeente.]

Kwetsbare objecten en verminderd zelfredzamen

[Breng in kaart welke kwetsbare objecten en verminderd zelfredzamen zich bevinden in gebieden die mogelijk in gevaar zijn bij hoogwater.]

Opvanglocaties

[Breng in kaart welke opvanglocaties beschikbaar zijn voor evacuees.]

Mensen en middelen

[Breng in kaart hoeveel capaciteit (mensen en middelen) vanuit de eigen gemeentelijke organisatie nodig zijn om de evacuatie tot uitvoer te kunnen brengen, inclusief de opvang van evacuees.]

Risico- en crisiscommunicatie met burger

[Communicatieberichten voor risico- en crisiscommunicatie worden geleverd door de veiligheidsregio. Stel relevante informatie voor de eigen gemeente alvast op in een gemeentelijk bericht (risicocommunicatie – bijvoorbeeld wachtnietopwater.nl).

Zorg voor bemensing van telefoonteam of bemensing voor het plaatsen van crisiscommunicatie in geval van daadwerkelijk hoogwater.]

Bijzonderheden en knelpunten

[Op gemeentelijk niveau kunnen er bijzonderheden en unieke knelpunten zijn die niet gelden op regionaal niveau. Breng deze bijzonderheden en knelpunten in kaart en beschrijf de gevolgen hiervan.]